

Varga

moosiana

A TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTŐ
TÁRSULAT BÁCS-KISKUN MEGYEI
SZERVEZETE BIOLOGIAI SZAKOSZTÁLYÁNAK
IDŐSZAKOS MALAKOLOGIAI KÖZLÉMÉNYEI

3.

1973.

1975.

Szkennelési munka:

Varga András 2002.

S O O S I A N A

A TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT
BÁCS-KISKUN MEGYEI SZERVEZETE
BIOLÓGIAI SZAKOSZTÁLYÁNAK
IDÓSZAKOS MALAKOLÓGIAI KÖZLEMÉNYEI

3

1975

Felelős szerkesztő:
dr. Richmowszky Andor

Szerkesztő bizottság:
dr. Bába Károly
dr. Kovács Gyula
Pintér László

A szerkesztőség címe:
6501 Baja, Postafiók 62.

Kiadásért felelős: Grajczjár István

**Készült a TIT Rotaüzemében Budapest VIII. Bpódy S. u. 16.
Gyártási sz. 75/1381 120 példány**

TARTALOM - INHALT

- Pintér, L.: Beszámoló az V.Európai Malakológiai Kongresszusról - Bericht über den V.Eurpäischen Malakologischen Kongress.....1
- Bachseitz, H.: *Mya truncata truncata* /Linné 1758/.....5
- Krolopp, E.: *Helicella obvia* /Hartmann 1840/ a magyarországi pleisztocémből - *Helicella obvia* /Hartmann 1840/ aus dem ungarischen Pleistozän.....7
- Pintér, I.: *Cecilioides petitiana* /Benoit/ mint növényi kártevő - *Cecilioides petitiana* /Benoit/ als Pflanzenschädling.....11
- S.Szigethy, A.: Az Endodontidae család magyarországi fajai - Die Arten im Ungarn aus der Familie Endodontidae.....15
- Bába, K. - Kovács, Gy.: Adatok a Királyhágó környéke, a révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Mollusca-Faunájához /Román Szocialista Köztársaság/ - Angaben zur Molluskenfauna der Umgebung vom Királyhágó, des Klamm-tales von Rév und der Tordaier Schlucht /Sozialistische Republik Rumäniem/.....27

- Mienis, H. K.: A note on the Miocene Neritopsis from Lapugy, Roumania - Jegyzet a lapugyi miocén Neritopsisrőlhoz.....35
- Varga, A.: Adatok a Karancs és a Medves puhatestű faunájához - Beiträge zur Molluskenfauna des Karancs und Medves.....37
- Varga, A.: Az Anisus spirorbis /L./ abnormális példányairól - Abnorm entwickelte Anisus spirorbis /L./ - Exemplare.....43
- Bába, K.: Csigákat fogyasztó gerincesek. A csigák állati eredetű tápláléka - Schneckenfressende Wirbeltiere. Tierische Nahrungsmittel der Schnecken.....47
- Az Unitas Malacologica Europea 1974.szeptember havi határozata - Resolution52

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pintér, L.:

Beszámoló az V. Európai Malakológiai Kongresszusról - Bericht über den V. Europäischen Malakologischen Kongress

Az Unitas Malacologica Europaea /UME/ 1974.szeptember 2-8. között tartotta Milánóban ötödik kongresszusát. A mintegy 25 országot képviselő több mint 100 résztvevő gazdag és változatos előadásokon /kb.80 előadás/, élénk vitákon, késő éjszakába nyuló beszélgetéseken ismerkedett meg a malakológia sokrétű problémáival, mérte fel e tudományág jelenlegi helyzetét és a jövő utját. A szakmai megbeszéléseken kívül lehetőség nyilott központilag szervezett és egyéni gyűjtőutakra, kirándulásokra is.

A kongresszus magyar résztvevői: Bába Károly és felesége /Szeged/, Erdélyi Lajos /Szeged/, Krolopp Endre /Budapest/, Pintér László /Budapest/.

Mint az előző kongresszusok, az ötödik is két részből állt. Szeptember 2-án Polymorphism of Gastropoda címmel egésznapos szümpozionon vettünk részt. Valamennyi előadás és hozzászólás e téma kör különféle területeit világította meg, más és más nézőpontból, illetőleg más puhatestű-csoportra vonatkoztatva.

J.Gaillard /Franciaország/ és C.F. Sacchi /Olaszország/ a Littorina saxatilis /Olivi/ variabilitását vizsgálta meg, s egymással teljesen ellentétes eredményre jutott. A. V. Grossu /Románia/ "Le polymorphisme des Gastropodes et la possibilité d'identifier et de limiter d'espèce avec des méthodes biochimiques" c. előadásában beszámolt a "nouvelle systématique" alapvető módszeréről: a morfológiai bélyegek összehasonlitása a molekuláris szerkezet szintjén, a biokémia legujabb eredményei segítségével. Az elektroforetikai modellek egybevetése lehetővé teszi rendkívül ha-

sonló fajok biztos szétválasztását.

A kongresszus második része szeptember 3-án délelőtt az ünnepélyes megnyitóval kezdődött. A Villa Comunale disztermében L. Montagna, Milánó kulturtanácsosa köszöntötte a résztvevőket. Beszédében kiemelte a malakológiai kutatások szoros összefüggését az un. "ökológiai problémával": "Orbene e certamente importante che questa disciplina cooperi a far conoscere, apprezzare e tutelare il nostro ambiente, retaggio comune di tutta l'umanità, di quella presente e di quella futura."

Ezután C. Conci, a Museo Civico di Storia Naturale igazgatója ismertette a milánói muzeum és a malakológia kapcsolatát: a muzeum alapítói, G. Jan és G. De Cristofori elsősorban malakológiai kutatásokkal foglalkoztak.

Harmadik felszólalóként F. Toffoletto, az UME elnöke ismertette a kongresszus munkaprogramját.

Az elnöki megnyitó után W. Backhuys /Hollandia/ csaknem egyórás, hangulatos szakmai és élménybeszámolóját hallgattuk meg "Zoogeographical and taxonomical research in Macaronesia, especially the Azores" címmel. Az előadást koktélt követte.

Szeptember 3-án délelőtt kezdődött a kongresszus munkaprogramja. Az üléseket a Museo Civico, a Planetario és az Aquario Civico termeiben, témakörök szerint csoportosítva, szimultán tartották: egy időben két helyen volt előadás. A kongresszus hivatalos nyelve angol, francia és német volt.

A következőkben időrendi sorrendben ismertetem a magyar, ill. a legfontosabb és legjellemzőbb egyéb előadásokat.

E. Gittenberger/Hollandia/: Die Einteilung der Chondrinidae /Pupillacea/. A hasonlóság és rokonság fogalmait vizsgálja elsősorban az Abida - Chondrina, ill. Abida - Granaria genuszok kapcsolata alapján.

L. Pintér/Budapest/: Über das System der Helicidae sensu lato. A szerző áttekintést ad a Helicidae család kutatásának mai állásáról. Rámutat a problémákról, melyek a legujabb Helicidae-rendszer /Schileyko, 1972/ elfogadását nehezítik.

"Auf die Gefahr der Nouvelle École des vorigen Jahrhunderts kann nie oft genug hingewiesen werden. Man spricht heute bereits von einem anatomischen Bourguignatismus."

L. Erdélyi /Szeged/: Synaptic activation of Helix ganglion cells by barium ions. "It is concluded that barium ions have at least two points of attack in the ganglion: on the soma membrane of the ganglion and on the presynaptic terminals controlling them."

A.C. van Bruggen /Hollandia/ : A preliminary analysis of African non-marine Gastropoda Euthyneura families. Az Afrikában élő 73 család állatföldrajzi viszonyait és kapcsolatait elemzi.

M. L. Sampaio /Xavier/ Silva /Portugália/ ; F. Simon Vicente /Spanyolország/ ; et al.: Susceptibility of Planorbis metidjensis from Portugal and Salamanca /Spain/ to the strain of Schistosoma bovis from Salamanca.

O. Scarlato /Szovjetunió/: Distribution of bivalve molluscs.

E. Krolopp /Budapest/ : Angaben zur Entfaltung der mitteleuropäischen fluviatilen Molluskenfauna.

T. A. de Vlieger /Hollandia/ : A survey of the neurophysiology of Lymnaea stagnalis.

K. Bába /Szeged/ : Die kontinentalen Schneckenzenosen der Eichen - Ulmen - Eschen-Auwälder /Fraxino pannonicæ - Ulmetum pannonicum Soó/ der Ungarischen Tiefebene /Alföld/. "Es ist festzustellen, dass die Auwälder weitaus reicher an Schneckenzenose sind als andere Wälder der Tiefebene. In der Verbreitung der Gastropodaarten in den Wäldern der Ungarischen Tiefebene spielen die Auwälder durch die von ihnen ausgehende Vegetationssukzession eine Rolle."

F. Ghisotti /Olaszország/: Specific and generic identification in Malacology through perforated cards.

F. Giusti /Olaszország/: A malacological survey of Sar-

dinia. Csigák alapján bizonyítékokat sorolt fel Korzika, Szardinia és a Provance egykori összefügésének elméletéhez.

A. Wiktor /Lengyelország/: Zur Verbreitung der Nacktschnecken /Arionidae, Milacidae, Limacidae-Pulmonata, Gastropoda/ in Bulgarien.

A kongresszus záróülése összefoglalta az elmult három év tapasztalatait, s a fokozottabb együttműködésben jelölte meg a jövő programját.

Külön ki kell még emelni a szeptember 4-i délutáni ülést, mely teljes egészében az európai szárzaföldi és édesvizi puhatestűek feltérképezéséről tárgyalt. Még az 1971-es genfi kongresszuson alakult meg a térképezés szervező bizottsága. Célja, a puhatestűek elterjedéséről pontos, egységes szempontok szerinti térkép elkészítése. Az elmult három évben a programban résztvevő országok száma 14-re emelkedett, és mindegyik országban egy-egy kutató vállalta a szervezés munkáját. A gyűléSEN az egyes országok képviselői beszámoltak a végzett munkáról, a lehetőségekről, problémákról.

A bizottság magyar tagja, Pintér László, ismertette az együttműködés fontosságát, kihangsúlyozva, hogy keveset ér, ha csak egyes kutatók, egyes országok hangolják össze a kutatást. Valamennyi európai ország tevékeny részvételére van szükség. Magyarországon biztosítva van a malakológiai kutatás alapfeltétele: a lelkes és tevékeny kutatógárda, összehangolt programmal, saját folyóirattal. Igy nyugodtan vállalhattuk a magyarországi alaptérkép és fajgyűjtőkártyák rendszerének kidolgozását /ez időközben megtörtént s jelenleg nyomdában van/.

A tudományos programon tul a kongresszus több jólszervezett kirándulással, gyűjtőittal lehetőséget nyújtott Milánó tágabb környékének megismerésére is. Igy Bergamo, Verona megtekintésére a Garda-tóhoz kirándulásra volt mód.

Köszönettel tartozunk a kongresszus házigazdáinak, szervezőinek a sok fáradozásért és segítkészséggért. Reméljük, hogy az 1977-ben Amszterdamban megrendezésre kerülő kongresszuson is értékes munkáról számolnak be a kutatók.

Bachseitz, H.:

Mya truncata truncata /Linné 1758/

Nahezu jedes einschlägige Fachbuch gibt darüber Auskunft, dass diese Bivalve auch speziell in der Nordsee, vor allem Sand und schlickige Böden bewohnt und sehr häufig vorkommen soll. Seit drei Jahren versuche ich nun, dieser Bivalve habhaft zu werden und verbringe etliche Wochen in Westerhever. Dieses Dörfchen, im äussersten Westen der Halbinsel Eiderstedt gelegen, ist von dem allgemeinen Urlaubstrubel noch nicht recht erfasst worden, nachdem die Landschaft für den nicht naturverbundenen Menschen sehr öde wirkt. Hinzu kommt noch, dass man ab dem Sicherheitsdamm zu Fuss gehen muss und etliche Kilométer zu gehen hatt, bis man das offene Meer erreicht. Dadurch ist eine sehr schöne Unberührtheit der Natur entstanden, welche gerade den Interessierten sehr zu faszinieren vermag.

Dem offenen Meer ist eine gewaltige Sandbank vorgelagert, welche mit zum Teil sehr tiefen Prielen durchzogen ist. Geraude dort kann beobachtet werden, mit welcher Gewalt das Meer und vorallem in welcher rasanten Geschwindigkeit Umschichtungen des Sandbodens geschehen. Bei totaler Ebbe findet man Priele, welche früher mit viel Leben versehen gewesen sind und durch die plötzliche Umschichtung zum Tode durch Ersticken verurteilt wurde. So entdeckte ich in der Nähe der Tümlauer Bucht einen riesigen Priel, welcher früher die typische Fauna hatte, jedoch abgestorben war. Es steckten, nicht übertrieben, tausende und abertausende von toten *Mya arenaria* /Linné 1758/ im Sandboden, sodass man sehr bedacht sein musste, um sich an den Füssen keine Muschelschnitte zu holen. Neben diesen Sandbewohner fand ich häufig halbe Schalen von *Donax /Serrula/ trunculus* *trunculus* /Linné 1758/ sowie *Tellina /Macoma/ balthica* /Linné 1758/ in allen Farben und noch zum Teil lebend.

Ganz abgesehen von den Riesenmengen Cardium /Cerastoderma/ edule edule /Linné 1767/ und der Abart edule-belgicum / De Malzine 1867/, dazu vereinzelt an einbrechenden Prielrändern Hälften von Mactra cinerea-cinerea /Montagu 1808/.

Sehr überrascht war ich auch, lebende Bivalven von der Gattung Scrobicularia plana /Da Costa 1778/ anzutreffen, welche im geringem Umfange für meine Sammlung mitnahm.

Diese Lebensgemeinschaft sollte natürliche Voraussetzung bringen, die von mir so sehr gesuchte Mya truncata truncata zu finden. An der Oberfläche des Prielsbodens war diese komplett nirgend zu sehen, sondern ich fand nur gelegentlich einzelne Schalen. Dies veranlasste mich wiederum, etliche Quadratmeter des sehr schweren Bodens bis auf eine Tiefe von ca. 500 mm umzugraben, da ich jetzt noch glaube, dass diese Muschel durch das gestutzte Ende im Wattboden nicht zu sehen ist. Diese Arbeit trug keine Früchte, denn nicht ein einziges Exemplar weder im toten oder gar lebenden Zustand wurde von mir gefunden.

Bei diesen Arbeiten machte ich auch eine sehr eigenartige Entdeckung. Sah man im festen Boden ein kleines Loch und grub mit dem Spaten recht behutsam nach, kamen erst etliche Tage alte Cardium edule edule /Linné 1767/ zum Vorschein, welche als kleine bis grössere Klumpen fest miteinander durch einen Byssus verbunden waren. Mit der blossen Hand konnte man diese "Nester" fangen und ich fand ebensowenig in keinem der guten Fachbücher einen Hinweis darauf, dass diese Exemplare in juvenilem Zustand mit einem echten Byssus verbunden sind. Auch hier habe ich mich an einem kleinen Vorrat für meine Sammlung bereichert. In dem Schatten getrocknet, erkennt man sehr genau den Bau der Schalen, welche vollkommen geruchslos sind.

Zum Abschluss kommend, muss ich auf die Halbinsel Eiderstedt bezogen, die Aussage aufstellen, dass Mya arenaria arenaria nicht häufig sind, sondern eher als rar angesehen werden müssen, obwohl alle Voraussetzungen für eine Häufigkeit gegeben wären.

Krolopp, E.:

Helicella obvia /Hartmann 1840/ a magyarországi
pleisztocénból - *Helicella obvia* /Hartmann 1840/
aus dem ungarischen Pleistozän

Hazánk egyik leggyakoribb szárazföldi csigája a szikárcsiga /Helicella obvia/. Ez a faj az eddigi adatok alapján a holocén /jelenkor/ fiatalabb szakaszában, valószerűleg már a történelmi időkben jelent meg Közép-Európában /Lozek, 1964/, ahol ma is terjedőben van /Zilch-Jaeckel, 1962/. Fosszilisan a Balkán félsziget üledékeiből ismeretes.

Hazánkból az irodalom számos fosszilis előfordulását közli /Soós, 1943; 1955-59/. Ezek az adatok részben pliocén előfordulásokra vonatkoznak, amelyeket már Soós is kétségbe vont. A pleisztocén képződményekből származó példányok fosszilis voltát viszont Kormos tagadja, részben a héjak friss állapotára, részben a fajnak gondosan begyűjtött pleisztocén faunákban való következetes hiánya miatt /Kormos, 1910 a/. Kormos a Helicella obvia fajt a Kárpát-medencében holocén bevándorlónak tartja és néhány más csiga, így a Zebrina detrita /Müll./ mellett "ötödkori"/kvinter/ elemnek minősíti /Kormos, 1910 c/. Fontos adata, hogy a Siófok melletti "Sáfránykert" felső rétegében, amely kelte és római maradványokat tartalmazott, nem találta a fajt, miközben a felszínen nagy mennyiségben volt gyűjthető /Kormos, 1910 b./.

A M.A. Földtani Intézet gyűjteményének anyagát átvizsgálva, a pliocén és pleisztocén rétegekből gyűjtött, illetve ilyen korú faunához keveredett Helicella obvia-k kivétel nélkül recens, friss héju példányok. Terepi gyűjtéseim során több izben tapasztaltam, hogy az állat sokszor a kőzethasadékba bemászik, vagy az üres ház kerül oda és így nem kellően gondos gyűjtés során a fosszilis anyaghoz keveredhet.

Külön kell foglalkozni egy nevezetes adattal. A Brassó

melletti Fortyogó-hegy pleisztocén korú hasadékkítöltéséből gyűjtött anyagból 1 példányt Helicella obvia-nak határozott meg Soós. Kormos elvi ellenvetései nyomán - aki Helicigona faustina-ra gondolt - ismét megvizsgálta az egyébként kifejletlen példányt és azt több bélyege alapján ujra a Helicella obvia fajhoz sorolta /Soós, 1916/. A kérdéses példány ma is megvan és így megállapíthatom, hogy az, az embrionális kanyarulatokon jól látható finom szemcsézettség alapján kétségtelenül Helicigona, azonban nem faustina - ennyiben Soósnak is igaza volt.

A fentiek alapján mindenkorban mindmáig ugy tünt, hogy a Helicella obvia hazánk területére csak a jelenkorban vándorolt be. Annál nagyobb meglepetést keltett, amikor a budai Várhegy pleisztocén képződményeit vizsgálva, a Disz téren végzett csatornafektetési munkálatok során az édesvizi mészkő rétegei által közrezárt mésziszapos lencséből iszapolt kis faunából a Helicella obvia három példánya került elő /Krolopp, 1975/. A példányok ugyan fiatal egyedek házai, azonban azonos nagyságu recens Helicella obvia és más Helicella - fajok héjaival összehasonlitva faji hováartozóságuk nem lehet kétséges.

A bezáró kőzet bolygatatlan volta, a mésziszaplencsét fedő édesvizi mészkő-réteg, a példányoknak a fauna többi fajával azonos fosszilizáltsági állapota kizártják a recens hozzákeveredés lehetőségét.

A várhegyi édesvizi mészkő rétegsor az ujabb vizsgálatok alapján középső-pleisztocén korú /Krolopp, 1975/, az u.n. felsőbihari alemelet tarkói szintjébe tartozik /3.a. malakológiai fázis: Krolopp, 1973/. Erre a szintre jellemző, hogy a fauna általában a mai val megegyező jellege mellett itt jelennék meg utoljára Mollusca-faunánkban "egzotikus" /kihalt, vagy faunaterületünkkel távol élő/ elemek: Melanoides tuberculata /Müll./, Aegopis klemmi Loz., Zonitoides sepultus Loz. stb. Figyelemre méltó, hogy a disztéri lelőhelyről előkerült - a Helicella obvia mellett - a Melanoides tuberculata is. Igy a középső-pleisztocénnek ebben a

szakaszában déli, délkeleti irányból történő bevándorlással kell számolnunk. Ez a bevándorlás azonban csupán rövid ideig tartó, a bevándorolt fajok elterjedése pedig csak kis mértékű lehetett, mert a későbbi szakaszok képződményeiből a kérdéses fajokat nem lehet kimutatni.

Mindezek alapján a Helicella obvia faj hazánk, és így Közép-Európa faunájában már a középső-pleisztocén során - valószínűleg azonban csupán rövid időre - megjelent. A pleisztocén fiatalabb szakaszából nem mutatható ki, csak a holocén során - valószínűleg már a történelmi időkben - válik a közép-európai fauna tagjává. Ez az ujkori bevándorlás azonban - a fentiek szerint - tulajdonképpen visszavándorlás

Összefoglalás: a Helicella obvia fajt Közép-Európa faunájában mint holocén bevándorlót tartották számon. A hazai fosszilis/pliocén és pleisztocén/ előfordulásokról rendre kiderült, hogy azok hozzákeveredett recens példányokra vonatkoznak. A budai Várhegy középső-pleisztocén édesvízi mészkő rétegsorából most előkerült három, kétségtelenül fosszilis példány alapján a fajnak Magyarország és így Közép-Európa pleisztocénjében való előfordulási adatáról számolhatunk be. Ezt a valószínűleg rövid időszakra korlátosító középső-pleisztocén megjelenést csak a holocén folyamán követte ujabb bevándorlás - a fentiek alapján tulajdonképpen visszavándorlás.

Zusammenfassung: Helicella obvia /Hartm./ wurde in Mitteleuropa bisher für einen Einwanderer des Holozän gehalten. Auch die ungarischen angeblichen Fossilfunde/Pliozän und Pleistozän/ entpuppten sich als hineingeratene rezente Exemplare. Neulich aber ist die Art in drei einwandfrei fossilen Exemplaren im Süßwasserkalk des Schlossberges Buda/Mittelpleistozän/ gefunden worden. Dieser Fund ist der Erstnachweis der Art im Pleistozän Ungarns und überhaupt Mitteleuropas. Diesem möglicherweise kurzlebigen Erscheinen im Mittelpaläozän hat erst im Holozän eine neue Einwanderung, oder richtiger Rückwanderung gefolgt.

Irodalom: Kormos,T./1910 a/: A Dunántul keleti részének pleisztocén korú puhatestü faunája.A Balaton tud.tanulm. eredm.l.l.Pal.függ.4./lo/: 1-30. - Kormos,T./1910 b/: Uj adatok a balatonmelléki alsó-pleisztocén rétegek geológiajához. A Balaton tud.tanulm.eredm.l.l.Pal.függ.4./6/:1-50. - Kormos,T./1910 c/: A pleisztocén és postpleisztocén klimaváltozások Magyarországon.A Földt.Int.népszerü kiadv. 2./3/: 61-68. - Krolopp,E./1973/: Quaternary Malacology in Hungary.Negyedkori malakológia Magyarországon.Földrajzi Közlem.21./2/:161-171. - Krolopp,E./1975/: Mollusca-fauna. In:Dénes,Gy.et al.: A budai Várhegy negyedidőszaki képződményei.Földt.Közl./szerk.alatt/. - Lozek,V./1964/: Quartermollusken der Tschechoslowakei.Rozp.U.U.G.31:1-374. Praha. - Soós,L./1916/: A brassói Fortyogó-hegy praeglaciális csigafaunájáról.Barlangkut.4:141-150. - Soós,L./1943/: A Kárpát-medence Mollusca-faunája.:1-478.Budapest. - Soós, L./1955-1959/: Mollusca /Puhatestüek/. In: Magyarország Állatvilága /Fauna Hungariae/.19/l-3/:1-270.Budapest - Zilch,A.-Jaeckel,S.G.A./1962/:Ergänzung zu P.Ehrmann: Mollusken/1933/: 1-294.Leipzig.

Pintér, I.:

Ceciliooides petitiana /Benoit/ mint növényi kártevő - *Ceciliooides petitiana* /Benoit/ als Pflanzenschädling

Im Treibhaus der LPG in Bázakerettye /Kom.Zala, Westungarn/ hat Herr Agraringenieur Dr.D.Pálfi am 14.Jan. 1972. an Salatpflanzen eine beträchtliche Schädigung bemerkt. Infolge seiner eingehenden Untersuchungen konnte er feststellen, dass kleine, spindelförmige Schnecken den Stengel der Pflanzen durchbohrt und entleert hatten. Etwa 85 % des Pflanzenbestandes wurde von der Schädigung betroffen. Zur Bekämpfung der Schädlinge hat er die Berieselung der Pflanzen mit Dimecron vorgeschlagen.

Nach zwei Wochen untersuchte er von neuem die Salatpflanzen. Die unbeschädigten Exemplare, also 15 % des Bestandes, hatten sich schön entwickelt, die übrigen aber waren zugrunde gegangen. Der Gesamtschaden betrug Ft. 42.000! Diesmal fand er die Schalen der Schädlingsschnecken an den Wurzeln der Pflanzen /4-12 Stück pro Pflanze/ wieder, aber auch in den Hauptadern der Unterblätter.

Woher diese Schnecken ins Treibhaus gekommen waren, konnte er nicht feststellen. Er ist der Meinung, dass sie mit dem als Humus dienendem Torf eingeschleppt worden sind. Herrn D. Pálfi hat mir dann diese und auch die zu anderen Arten gehörenden Schnecken aus dem Treibhaus zur Bestimmung übermittelt.

Die Bestimmung der Schädlinge brachte das überraschende Ergebnis, das es sich um *Ceciliooides petitiana* /Benoit/ handelt /insgesamt 214 Schalen/. Ausser diesen habe ich von ihm Schalen von folgenden Arten bekommen: *Carychium minimum* /4/, *Lymnaea truncatula* /2/, *Armiger crista* /1/, *Segmentina nitida* /1/, *Cochlicopa lubrica* /1/, *Vertigo pygmaea* /5/,

Pupilla muscorum /1/, Vallonia pulchella /2/, Vallonia costata /2/, Zonitooides nitidus /12/ und Oxychilus draparnaudi /1/.

Bezüglich Ceciliooides petitiana gibt es mehrere Fragezeichen: 1./ ihre systematische Stellung, 2./ ihre Verbreitung, besonders in Ungarn 3./ ihre Lebensweise.

1./ Systematische Stellung: Schon L.Sóos /1943:261/ schrieb darüber - mit Berufung auf Pilsbry - dass diese Art möglicherweise mit Ceciliooides nictelia BGT. identisch wäre. L.Pintér /1974:140/ meint, dass der Name und die systematische Stellung unsicher ist. Die Beantwortung dieser Frage bedarf gründlicher Nachforschungen. Hier wollte ich nur auf die Problematik hinweisen.

2./ Verbreitung: Nach Lozek /1964:262/ ist C.petitiana "eine mediterrane/sizilianische/ Art, die vereinzelt in Karpatenbeckens vorkommt: Tekovské Luzany in der Süd-Slowakei, Budapest, Veszprém und Eger in Ungarn. Verbreitungsgebiet und Ursprung des mitteleuropäischen Areals sind noch unzureichend bekannt".

Nach Sóos /1955-1959,3:73/ ist diese Art in Ungarn bisher in Nagysalló /E.Dudich/, in Budapest-Rómaifürdő/E. Krolopp/, in Veszprém /I.Vásárhelyi/ und in Eger /I.Vásárhelyi/ gesammelt worden. L. Pintér hat sie im Donaugenist bei Pilismarót gefunden.

Laut Mitteilung Herrn E.Krolopp /ex litt., 25.7.1972/ fand er damals nur eine einzige Schale, und zwar im Geschiebe eines kleinen Ableitungsgrabens und seiner Meinung nach könnte sie eingeschleppt worden sein.

Das Vorkommen in einer verhältnismässig grossen Menge im Treibhaus in Bázakerettye gilt sicherlich als wirklicher und neuer /aber trotzdem kein primärer/ Biotop, doch wird dadurch die Frage nach dem Woher noch keineswegs beantwortet

3./ Lebensweise: Über die Lebensweise und Ernährung von C. petitiana habe ich in der Literatur keine Angaben gefunden.

Bourguignat /1856:378/ schreibt über die Gattung Caeciliarella /jetzt:Cecilioides Fér.1814/:"Mollusque aveugle, nocturne, aimant l'humidité, vivant sous terre, dans les cavernes ou les tombeaux, non carnassier, mais se nourrissant de détritus de végétaux ou de petits cryptogames."

Viele Forscher haben die Cecilioides-Arten in alten Gräbern, ja sogar auf menschlichen und Pferdegebeinen gefunden. So ist die ziemlich weit verbreitete - doch falsche - Auffassung erklärlich, dass sich diese Schnecke von tierischen Überresten ernähre.

Die durch mehrfache Experimente bestätigten Forschungen von W.Wächtler und E.Frömming /1954:70-72/ haben bezüglich C. acicula bewiesen, dass die Behauptungen von Bourguignat richtig sind.

Die Beobachtungen von D.Pálfi liefern zur Lebensweise und Ernährung von Cecilioides petitiana einen ähnlichen und unwiderlegbaren Beweis: auch diese Cecilioides-Art ernährt sich von Pflanzen.

Összefoglalás: A bázakerettyei TSZ-üvegházból 1972 elején dr.Pálfi Dénes agrármérők nagy károsodást figyelt meg a salátákon. Kis, orsóalaku csigákat talált rajtuk, melyek kifurták és kiürítették a növények szártengelyét. Dimszronnal való permetezést javasolt, majd két hét mulva az ellenőrzésnél azt tapasztalta, hogy az állomány károsított példányai már szinte teljesen elpusztultak, az eredetileg nem sérült egyedek azonban szépen kifejlődtek. A sérült növények gyökérzetében és alsó levelei főrébe befurakodva találta meg ismét ugyanazokat a csigákat. A károosszege jelentős volt. Hogy honnan kerültek az üvegházba a csigák, nem sikerült megállapítania, gyanakszik azonban a tőzegre.

A csigák, meghatározás végett a szerzőhöz kerültek. A kártevő kétséget kizárában Cecilioides petitiana-nak bizonyult /összesen 214 db./. E faj rendszertani helyzete bizonytalán. Elterjedése Középeurópában és Magyarországon alig ismert. Valószínűleg behurcolás után juthatott ide.

Életmódja tekintetében eltérők a vélemények. Bár Bourguignat már 1856-ban megállapította, hogy a nemzettség tagjai növényevők, mégis, annak a megfigyelésnek az alapján, hogy gyakran találták őket sirokban és csontvázakon, sokan úgy véltek, hogy apró gombák mellett husmaradványokat fogyasztanak. Pálfi megfigyelései azonban kézzelfoghatóan bizonyítják - Wächtlernek és Frömmingnek a C.acicula-ra vonatkozó hasonló megállapításai mellett - , hogy a C.petitiaria is növényevő.

Irodalom: Bourguignat,J.R./1856/: Aménités malacologiques Du genre Caecilianella. Rev.et Mag.de Zoologie, Paris, 8: 378-386. et 9:424-435. - Frömming,E./1954/: Biologie der mitteleuropäischen Landgastropoden. Duncker&Humbolt, Berlin, 404 p. - Lozek,V./1964/: Quartärmollusken der Tschechoslowakei. Geol.Zentralanstalt,Praha, 374 p. 32.t. - Pintér,L./1974/: Katalog der rezenten Mollusken Ungarns. Fol.Hist.-nat.Mus.Natr., 2,:123-148. - Soós,L./1943/: A Kárpát-medence Mollusca-faunája, MTA.Budapest. 480 p. XXX.t. - Soós,L./1955-1959/: Mollusca, Puhatestüek /in: Magyarország állatvilága, Fauna Hungariae/, Akad.Kiadó, Budapest, 32, 80, 158.p. - Wächtler,W./1929/: Zur Lebensweise der Cecilioides acicula Müll. Arch.Moll. 1:1-14. -

S.Szigethy, A.:

Az Endodontidae család magyarországi fajai -

Die Arten in Ungarn aus der Familie Endodontidae

A magyarországi fajrevízió keretében az Endodontidae család fajait vizsgáltam meg. Az eddig ismert fajok a következők: Discus ruderatus /Férussac/, Discus rotundatus /O.F.Müller/, Discus perspectivus /Mühlfeld/ és Punctum pygmaeum /Draparnaud/. A vizsgálat során a következő muzeumok és magángyűjtők anyagait néztem át: Természettudományi Múzeum /Budapest/, Magyar Állami Földtani Intézet /Budapest/, Janus Pannonius Múzeum /Pécs/, Mátra Múzeum /Gyöngyös/, Thury György Múzeum /Nagykanizsa/, valamint Bábák Károly, Erőss Zoltán, Hahn István, Pintér László, Pintér István, Podani János, Richnovszky Andor, Vásárhelyi István, Wiesinger Márton. Felhasználtam a Pintér István és Pintér László által revidált Zirci Természettudományi Múzeum adatait is.

Itt mondok köszönetet az említett muzeumok gyűjteményvezetőinek és a magángyűjtőknek, akik anyagukat és adataikat rendelkezésemre bocsátották.

A héjrajzokat Sipos György /T.T.M.Budapest/készítette.

Familia: Endodontidae

Subfamilia: Punctinae

Genus: Punctum Morse 1864

Punctum Morse 1864, Terrestr.Pulm.Maine, Jour. Portland Soc. N. H., 1:27.

Species typica: Helix minutissima Lea 1841.

A Punctum pygmaeum /Drap./ faj a Punctum s.str. subgenusba tartozik.

Punctum /Punctum/ pygmaeum /Drap.1861/
Helix pygmaea Draparnaud 1861, Tabl. Moll. France,:93.

Loc. typ.: Dél-Drome, Crest /Forcart, 1957/, Lyon környéke /Riedel et Wiktor, 1974/. Az adatok helyességét eldönteni nem állt módomban.

Héj: szélessége 1,5 mm, magassága 0,7 mm körül van. $3\frac{1}{2}$, domború, lassan, egyenletesen növekedő kanyarulata van. Köldöke tág, szájadéka kör alaku. Felszíne finoman vonalkázott, erős nagytásnál vékony spirális vonalakat fedezhetünk fel rajta /l.ábra/.

Részletes leírása és ábra: Soós, 1943:226, XIII. tábla, 5-6. kép; Soós, 1959: 74-75, 16.ábra A/1-A/3; Riedel-Wiktor, 1974: 47-53, 64-66.ábra.

Anatómia: Riedel et Wiktor, 1974:49-51, 67-76.ábra.

Elterjedése: palearktikus.

Leléchelyek/ a lelőhely utáni szám az onnan gyűjtött héjak darabszámát jelenti, 1. térkép/: Bodacsny: Kőkapu/8/, Páholy /3/; Baja /1/; Bakony: Agártető /161/, Bakonybél: Gerecse-hordaléka /1/, Szömörke-völgy /2/, Bakonyánna /2/, Bánd /1/, Bodajk /2/, Diszel /4/, Eplény /1/, Gézaháza /24/, Gyepükaján /1/, Hárskut /8/, Hegyesd /1/, Kislođ /7/, Kovácsi-hegy /64/, Lesenceistvánd /3/, Lesencetomaj /4/, Magyarpolány /6/, Mindszentkálla /4/, Noszlop /3/, Olaszfalu: Eperjes-hegy /23/, Várpalota: Barok-völgy /19/, Veszprém /1/: Betelekints-völgy /8/, Zirc: Bocskorhegy /8/, Leveles-völgy /16/, Cuhahegy /76/, Cuhá-völgy /14/; Balatonakarattyás /3/; Balatonberény /2/; Balatonedericcs: Sipos torok /13/; Balatonfüred: Koloska-völgy /7/; Balatongyörök /3/; Bece /1/, Márvarykőfejtő /27/, Pádkü /5/, Szobákü /94/; Balatonhenye /4/; Balatonlelle /1/; Bány, Gödöllői dombok /1/; Bátorliget /2/; Békéscsaba /55/: Bujkakert /37/; Bockerek-Tákos /1/; Ecsuszsentlászló /10/; Budapest /43/: Hárshegy /4/, Római part /5/; Bükk: Ablakoskő /1/, Alsósebesviz /153/, Buzgókő /1/, Felsősebesviz /38/, Garadna-hordalék /85/, Garadna-völgy /43/, Hámor /51/, Hórvölgy /3/, Kecskebarlang /1/, Létrási-barlang /16/, Létrastető /2/, Lillafüred /67/, Mélyvölgy /21/, Nagytekergő /7/, Nagyvisnyó-hordalék /69/, Odvaskő /4/, Savósi-völgy /105/, Szalajkai Látókő /6/, Szarbalápe /1/, Szarvaskő /15/, Száraz-

völgy /73/, Szentlélek /49/, Szentléleki Látókő /54/, Szilvásvarad /28/, Ujmassa /5/, Vadász-völgy /16/; Cserhát: Karancs, patakhordalék /1/, Karancsberény /13/, Málnástető /3/, nagysalgó /2/, Naszál /2/, Salgóvár /3/, Sámszonháza, Zagyva-hordalék /17/, Szentkut /57/, Tar, hordalék /1/, Cserszegtomaj, Csókakő /24/; Csévharaszt /25/; Csobánc, Várhegy /11/; Csopak, Péterhegy /22/; Doboz /57/; Döbrököz /3/; Fényi erdő /17/, Földes, Keleti főcsatorna mellett /14/; Gerecse: Bajót, Öregkő /10/; Gulács /87/; Gyenesdiás /1/: Vadlánlik /25/; Gyula, Fekete-Körös hordalék /1/; Héviz /6/; Kelebia /6/; Kereki /2/; Keszhely, Őzes tó avarja /1/; Kéleshalom /6/; Kiskörös, Szücsi erdő /1/; Lengyeltóti, Csalogény-hegy /5/; Longerdő /2/; Mátra: Kékes /24/, Mátrakeresztes, Csókakő /1/, Pásztó, Városerdő /28/, Tepke, hordalék /2/; Mecsek: Abaliget /1/, Dömörkapu /14/, Kardosfa, Ropolyerdő /1/, Mánfai barlang /8/, Mecsekpölöske /1/, Mélyvölgy /6/, Misinatető /49/, Tubestető /3/; Mónosbél /38/; Nagykanizsa /7/: Gördövény /21/, Práter /1/, Zsigárdi major /14/; Nagykörös, Csemő /1/; Ócsa /5/; Órtilos /53/; Púkozd /12/; Pilis: Piliscsaba, Feketehegy /4/, Nagykopasz /2/, Pilis-hegy /4/, Pilismarót: Bitóci-völgy /1/, Duna-part /1/, Malom-völgy /3/, Borostás-hegy /1/, Dömös, Keserűs-patak völgy /2/, Esztergom: Diós-völgy /3/, Sziget /8/, Vizmű /12/, Zamárhegy /1/, Fekete-hegy /1/, Fejetekő /10/, Kesztöl, Klástrompuszta /1/, Klastromi szirtek /1/, Szalmahid /4/, Tost szikla /1/; Póstelek /10/; Pusztavacsk /1/; Rezi: Kovácsi viz partja /4/, Nagyséd partja /5/, Puposhegy /15/, Suskő /11/, Sikalikja /12/, Várhegy /9/; Sarkad, Mályvádi erdő /3/; Somló, Várhegy /10/; Sümege, Fehér kövek /3/; Szentgyörgyhegy /14/: Oroszlánkút /13/; Szentgyörgyvár /1/; Szentmiklós /1/; Szigliget /9/; Tata /5/; Tátika /4/: Várvölgy /8/; Tihany, Csucshagy /1/; Tiszaalök, hordalék /10/; Tiszaszalka, hordalék /2/; Tisztanya, hordalék /1/; Tiszatelek, hordalék /5/; Tornai karszt: Ürűvölcs /14/, Szügliget /9/; Turricse /1/; Ujszeged, hordalék /4/; Urza /2/; Vállus, Szentmiklósi forrás /13/, Váradtető /14/; Várvölgy: Ördögkő /1/, Szebike /1/, Zsiderkút /1/;

Vértes: Fáni-völgy /1/, Kotlóhegy /lo/, Várgezes /1/; Vonycvashegy /3/: Cserezdombi erdő /1/, Fertés /1/, Cseri-völgy /1/, Nyulas-völgy /2/, Örzskut /1/; Zánka, Nagyhegys-tü /5/; Zsirkakut /1/; Zsunypuszta, hordalék /1/; Zempléni hegység: Kőképu /2/.

Subfamilia: Discinae

Genus: Discus Fitzinger 1833

Discus Fitzinger 1833, Syst. Verzeichn. Oesterreich Weichtiere: 99.

Syn.: Goniodiscus Fitzinger 1833

Species typica: Helix ruderata Férußac 1821.

A magyarországi fajok subgenerikus felosztásáról eltérőek a vélemények. Egyes kutatók szerint néhány anatómiai különbség alapján érdemes a fajokat két subgenusra osztani, mégpedig Discus s.str./ruderatus/ ill. Goniodiscus Fitzinger 1833 /rotundatus és perspectivus/ alnemekre. Igy két subgenusról ír Uminski /1962.1963/ és Riedel et Wiktor/1974/. Ebben a kérdésben Forcart /1957/ véleményét fogadom el: szérinte a meglévő bélyegek nem elegendők subgenusok felállítására."Die Untersuchung der palearktischen Arten Discus perspectivus, Discus rotundatus und Discus ruderatus ergab, dass sie zahlreiche Merkmale aufwiesen, durch welche sie artlich differenziert werden können, dass aber keines der selben dazu berichtet, diese Art in verschiedene Subgenera oder Sectios zu stellen. Die Namen Goniodiscus Fitzinger, 1833 und Patula Held, 1837 sind deshalb synonym mit Discus Fitzinger, 1833."

Discus ruderatus /Férußac 1821/

Helix /Helicella/ ruderata Férußac 1821, Tabl.syst.Moll.,: 44 Opinion ICZN 335, 1955.

Terra typica: Svájc/Kt.Bern, Ober Halse an der Grimselstrasse 1200 m.ü.M.-restr. Forcart, 1957, b./

Héj: magassága 2,5-3 mm., szélessége 5,5-6 mm körüli, kissé emelkedő, erősen domboru, gyorsan növekedő kanyarulatai vannak. Felszíne ritkán, meglehetősen erősen bordázott, köldöke tág, szájadékánál az utolsó kanyarulat erősen lehajlik /2. ábra/.

Részletesebb leírása és ábra: Soós, 1943: 267-268, XII. tábla, 14-16. kép, Soós 1959: 76, 16. ábra B/1-B/3, Riedel et Wiktor, 1974: 80-85, 102-104, 113-116. ábra.

Anatómia: 3. ábra, Soós, 1917, 91-92. ábra, 116-119, Riedel et Wiktor, 1974: 80-85, 117-118. ábra.

Elterjedés: palearktikus.

Lelőhelyei: Büszöny: Csóványos /1/; Mátra: Galyatető /1/, Kékes /100/ - /2. térkép/.

Discus rotundatus /O.F.Müller 1774/

Helix rotundata O.F.Müller 1774, Verm.terr.fluv., 2:29.

Terra typica: Dánia /restr./ Opinion ICZN 336, 1955.

Héj: magassága 2,5 mm, szélessége 6-7 mm körüli, erősen lapított. Felszinét erős, vastag bordázat borítja, friss állapotban a szarubarna alapszínen vörösbarna foltok találhatók. Köldöke nagyon tág, kanyarulatai domborúak /4. ábra/.

Részletes jellemzés és ábra: Soós, 1943: 268-269, XII. tábla 17-19. kép, Soós, 1959: 77-78, 16. ábra C/1-C/3, Riedel et Wiktor, 1974: 67-74, 96-98. ábra.

Anatómia: 5. ábra, Riedel et Wiktor, 1974. 105-107. ábra.

Elterjedés: európai, a Balkánon és Európa ÉÉK-i részén hiányzik.

Lelőhelyek: /3. térkép/

Budacsóny /57/; Badacsontomaj /1/; Bakony: Balonybél, Gerencse-völgy /1/, Hubertlak /1/, Kőrishegy /1/, Diszel /67/, Kabhegy /7/, Kékhegy /9/, Szömörke-völgy /1/, Tótihegy /3/; Büszöny: Csóványos /3/, Királyháza /2/; Budapest, Egyetemi Botanikus kert /18/, Farkas-völgy /18/; Cserhát: Karancs /4/; Csobánc /168/; Csopak, Péterhegy /1/; Fenékpuszta /2/; Káptalantóti /69/; Kőszeg /3/; Kőszegi heg.: Sziklaforrás /1/; Mátra: Mátraháza, Gyökeres forrás /7/; Mecsek: Dömör-kapu /4/, Pécs, Botanikus Kert /5/, Szentbalázs erdő /15/, Töröcskei erdő /13/; Pilis: Dobogókő /1/, Kétbük-fanyereg /1/, Nagyszoplák /1/, Pilismarót, Malom-völgy /8/, Pilis-szentkereszt, Szurdok /1/, Piliszentlélek, Hoffmann forrás /1/, Rámszakadék /5/, Simon halálá /7/, Szalmahid /2/;

Szentléleki patak, hordalék /1/; Sopron: Deákkuti forrás /7/, Felső-Lőverek /16/, Kecske patak környéke /19/, Ólomforrás környéke /22/; Sümeg /1/; Szeged, Füvészkert /20/, Tapolca, Távas barlang, hordalék /2/.

Discus perspectivus /Mühlfeld 1818/

Helix perspectiva Mühlfeld 1818, Mag.Ges.naturf. Fr. Berlin, 8: 11, t.2. 19 a,b ábra.

Locus typicus: Ausztria, Duna-hordalék Bécs mellett. Héj: magassága 2 mm, szélessége 6 mm körül van, háza erősen lapított. Pereme élesen taréjos, szájadéka romboid, köldöke igen tág, felszinét sürű bordázat borítja /6.ábra/; Részletesebb jellemzés és rajz: Soós, 1943: 269-270, XIII. tábla, 2-4.kép, Soós, 1959: 77, 16.ábra, D/l-D/3, Riedel et Wiktor, 1974: 74-79, 99-lol ábra.

Anatómia: 7.ábra, Soós, 1917: 119-120, 94-95. ábra /Patula solaria Menke név alatt/, Riedel et Wiktor, 1974: 75-76., 109-110.ábra.

Elterjedés: K-Alpok, Kárpátok, Balkán.

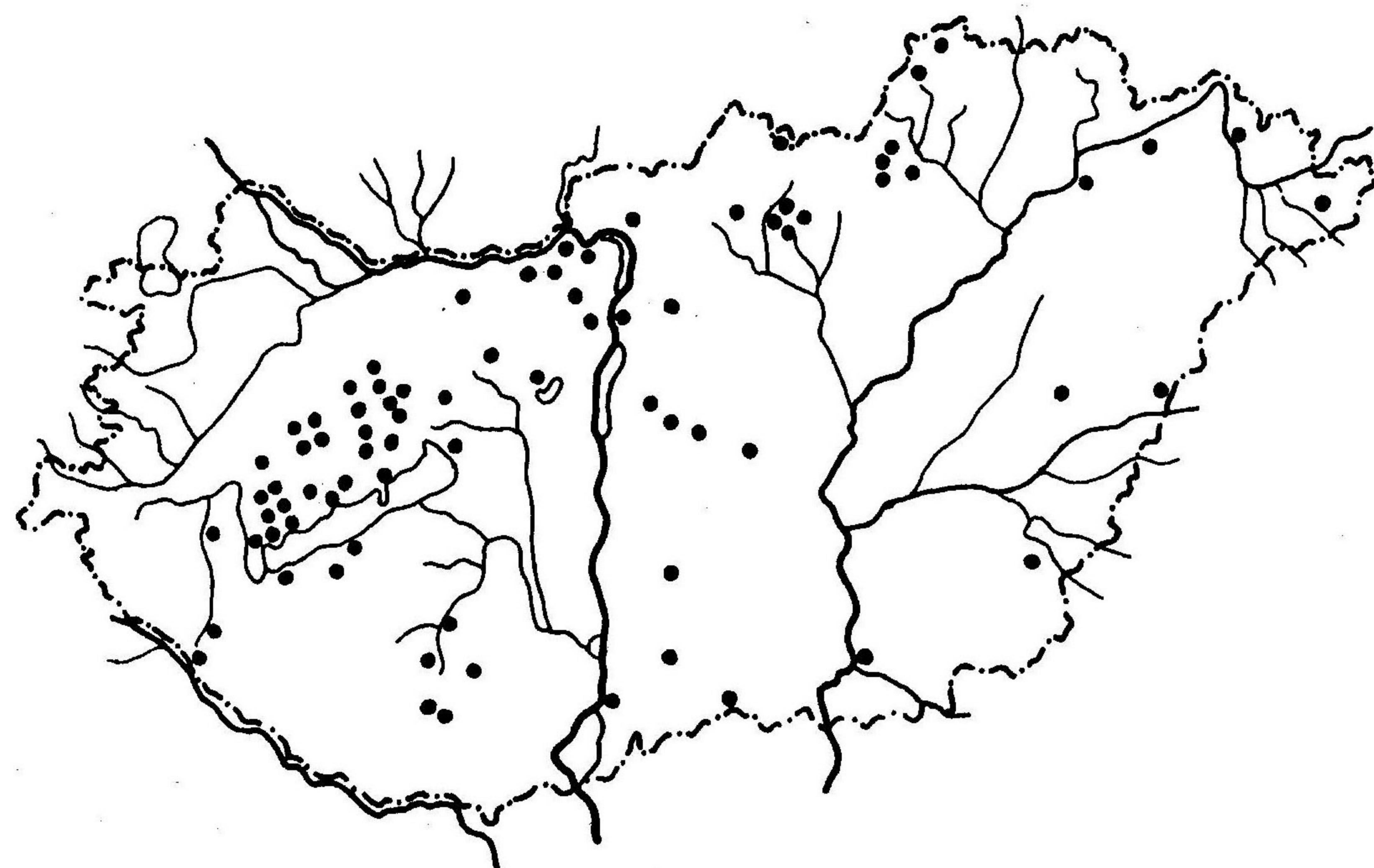
Lelőhelyek /4.térkép/:

Bakony: Kisfaludy /2/, Kovácsi hegy /1/, Máróc /14/, Szabikavölgy /1/, Szömörke-völgy /4/, Urkut, Bocskorhegy /1/; Börzsöny: Bányapuszta /1/, Hegyeshegy /1/, Hideghegyi vadászház /4/, Keskenybükki patakvölgy /4/, Királyháza /26/, Királyréti /43/, Nagyhidereghegy /19/; Bükk: Alsósebesvizi /8/, Bánkut /6/, Bélkő /4/, Csípkéskuti átjáró /14/, Csondrovölgy /1/, Demény patak völgye /2/, Felsősebesvizi /31/, Garadna-hordalék /10/, Garadna-völgy /334/, Görömböly-tapolca /6/; Gyertyán-völgy /12/, Hámori patak hordaléka /1/, Hámori tó hordalék /21/, Haromkuti-völgy /1/, Horvölgy /12/, Hosszu-völgy /19/, Jávorkut /1/, Kantavári-völgy /1/, Kazincbarcika /8/, Kovácskő /1/, Köpüsi szikla /9/, Lomhótház /2/, Leányvölgy /1/, Lillafüred /10/, Nagydél /9/, Ómassa /9/, Örvénykő /1/, Panna-rét /5/, Rózsás patak hordaléka /7/, Szalajkai Látókő /10/, Szarba-völgy /21/, Szar-

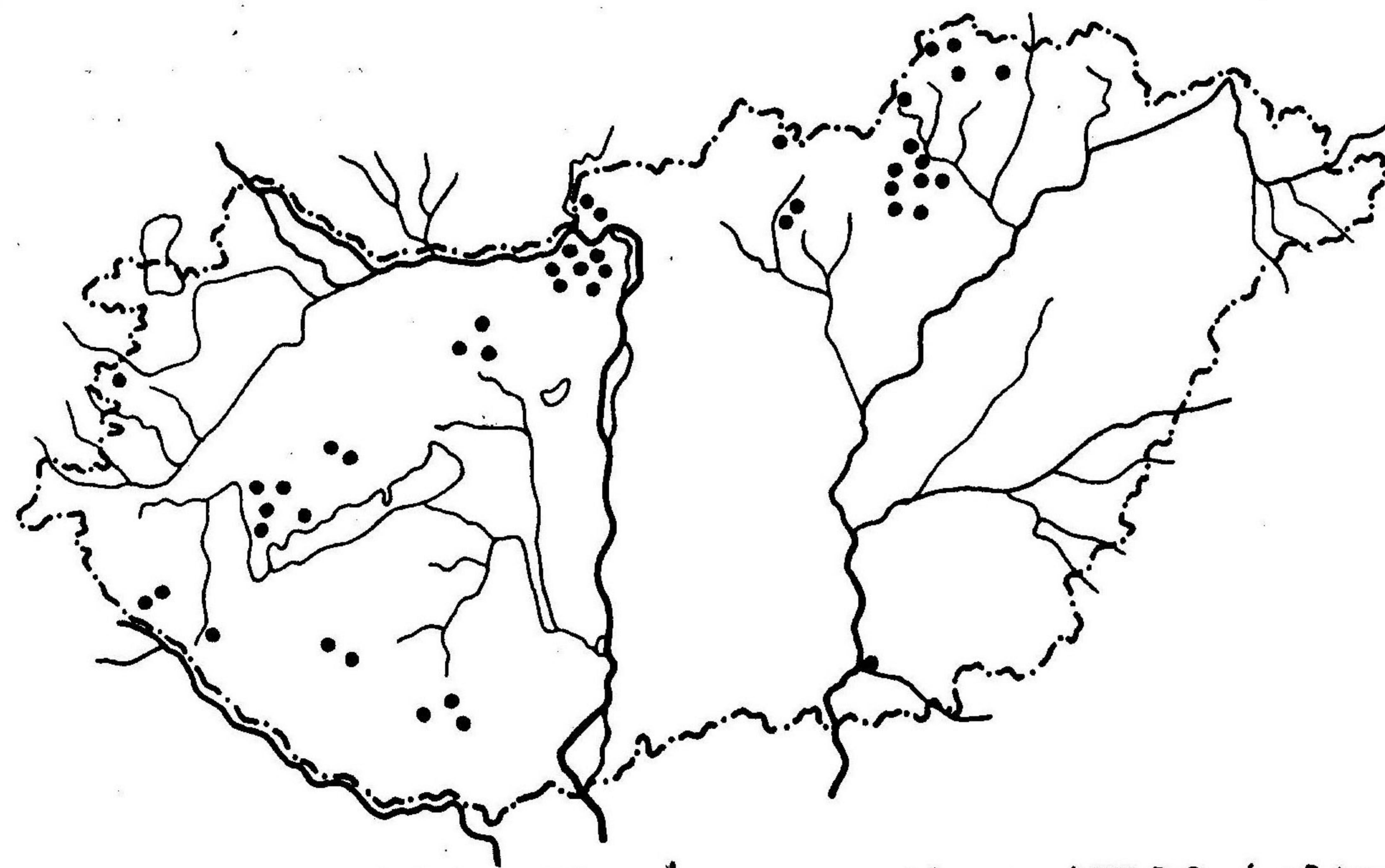
balápa /58/, Száraz-völgy /63/, Szilvásvárad /4/, Szinva-hordalék /2?/, Tekendős-völgy /7/, Toldi kunyhó /2/, Tó-gazdaság /379/, Vadász-völgy /5/; Cserhát: Karancs /43/, Karancsberény /11/, Szanda /5/; Tar, Csevice hordalék /1/; Hetemér /5/; Jákó /1/; Korpavár, Principális csatorna /18/; Kőszeg /1/; Lasztónya /159/; Mátra: Ágasvár /4/, Fenyves pusztá /5/, Kövicses patak völgye /5/, Mátrakeresztes, Böske forrás /12/; Mecsek /5/: Barátság forrás környéke /2/, Gyula forrás /1/, Ménfa /4/, Mánfai barlang /6/, Melegmány /12/, Mélyvölgy /65/; Singődör-völgy /1/, Szuadó-völgy /77/, Takányó-völgy /55/, Töröcskei erdő /13/; Monostorapáti, hordalék /1/; Nagykanizsa, Alsóvárosi erdő /13/, Práter /1/; Noszlop /1/; Oroszlány /4/; Őrtilos /5/; Pilis: Pilis hegység /18/, Pilismarót, Malomvölgy /65/, Pilisszentkereszt, Szurdok /4/, Pilisszentléleki patak hordalék /25/, Szakónyereg /1/, Rámszakadék /5/, Simon halála /15/, Szalmahid /26/, Cserepesvölgy /8/, Csévi szirtek /3/, Dobogókő /15/, Dömös, Keserűs patak völgye /2/, Keserűs hegység /6/, Prédikálószék /3/, Feketehegy /2/, Kétáguhegy /1/; Putnok /1/, Rezi /2/; Sümeg /3/; Szetgyörgy-hegy /1/; Tornai Karszt: Jósvafő /29/, Kecsői völgy /9/, Szögliget /28/; Uzsa /1/, Hubertus vadászház /6/, Lesence patak környéke /38/; Vértes: Féni völgy /10/, Várjáresztes /1/, Vértes-somló /1/; Vöröskő /83/; Zebegény /1/; Zempléni hegység: Gönc /1/, Kőkapu /2/; Zselic-ségek /7/.

Zusammenfassung: Die Verfasserin gibt einen Überblick über die Arten der Familie Endodontidae in Ungarn. Die bisher bekannten Fundorte werden aufgezählt und auf Verbreitungskarten dargestellt.

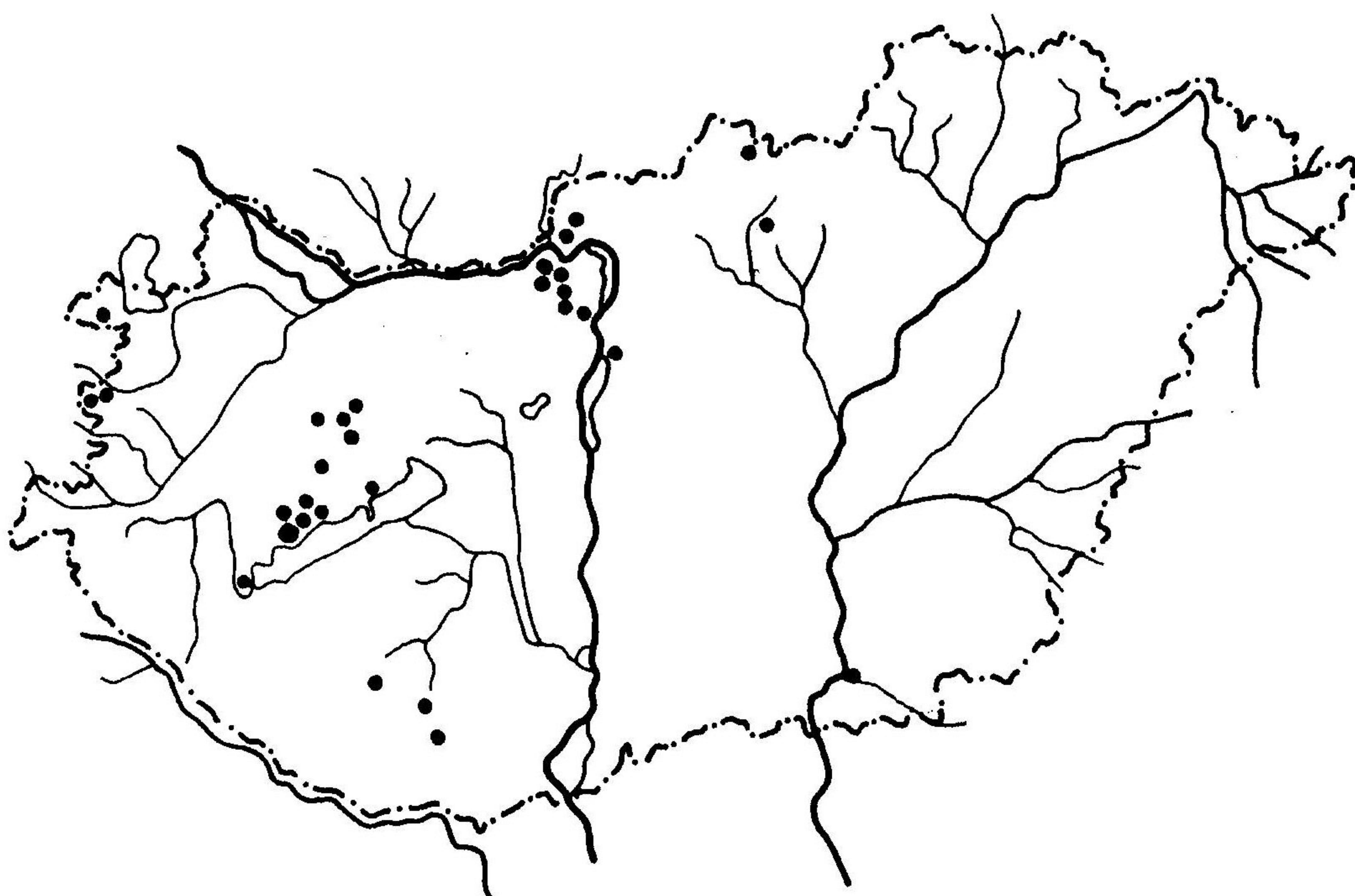
Irodalom: Forcart, L./1957/: Zur Taxonomie und Nomenklatur von *Gonyodiscus*, *Discus* und *Patula* /Endodontidae/. - Arch. Moll. 86:29-32. - Forcart, L./1957 b/: *Ipsa Studeri Conchylia*.-Mitt. Naturf. Ges. in Bern, N.F. 15:157-210. - Opinion 335: Op. Decl. Inten. Comm. Zool. Nomenklature, 10/2/: 45-76 - Opinion 336: Op. Decl. Intern. Comm. Zool. Nomenklature, 10/3/: 77-108.

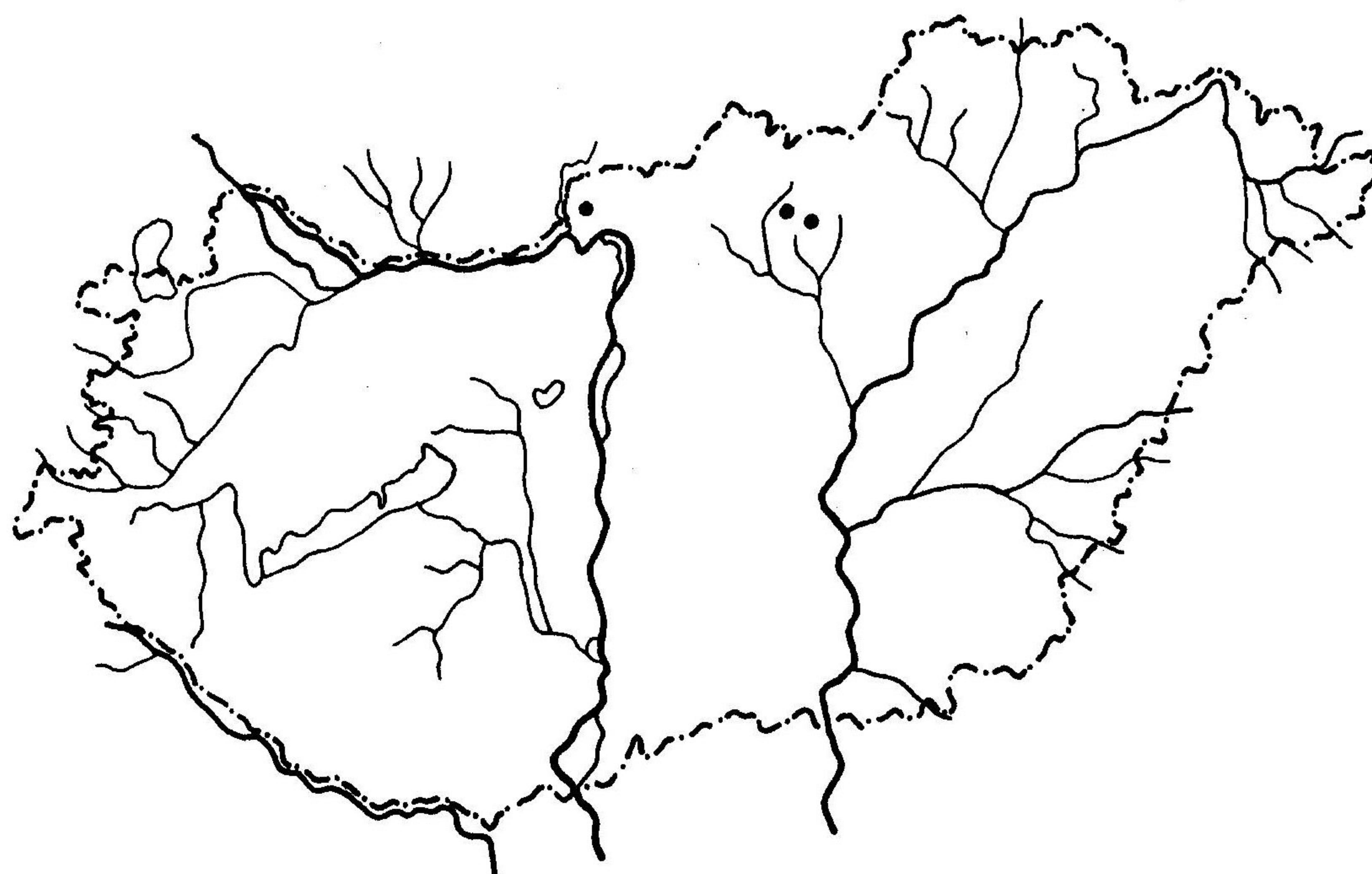
1. térkép: *Punctum pygmaeum* /Drap./ elterjedése
- Die Verbreitung von *Punctum pygmaeum*
/Drap./

4. térkép: *Discus perspectivus* /Mühlf./ elterjedése - Die Verbreitung von *Discus perspectivus* /Mühlf./

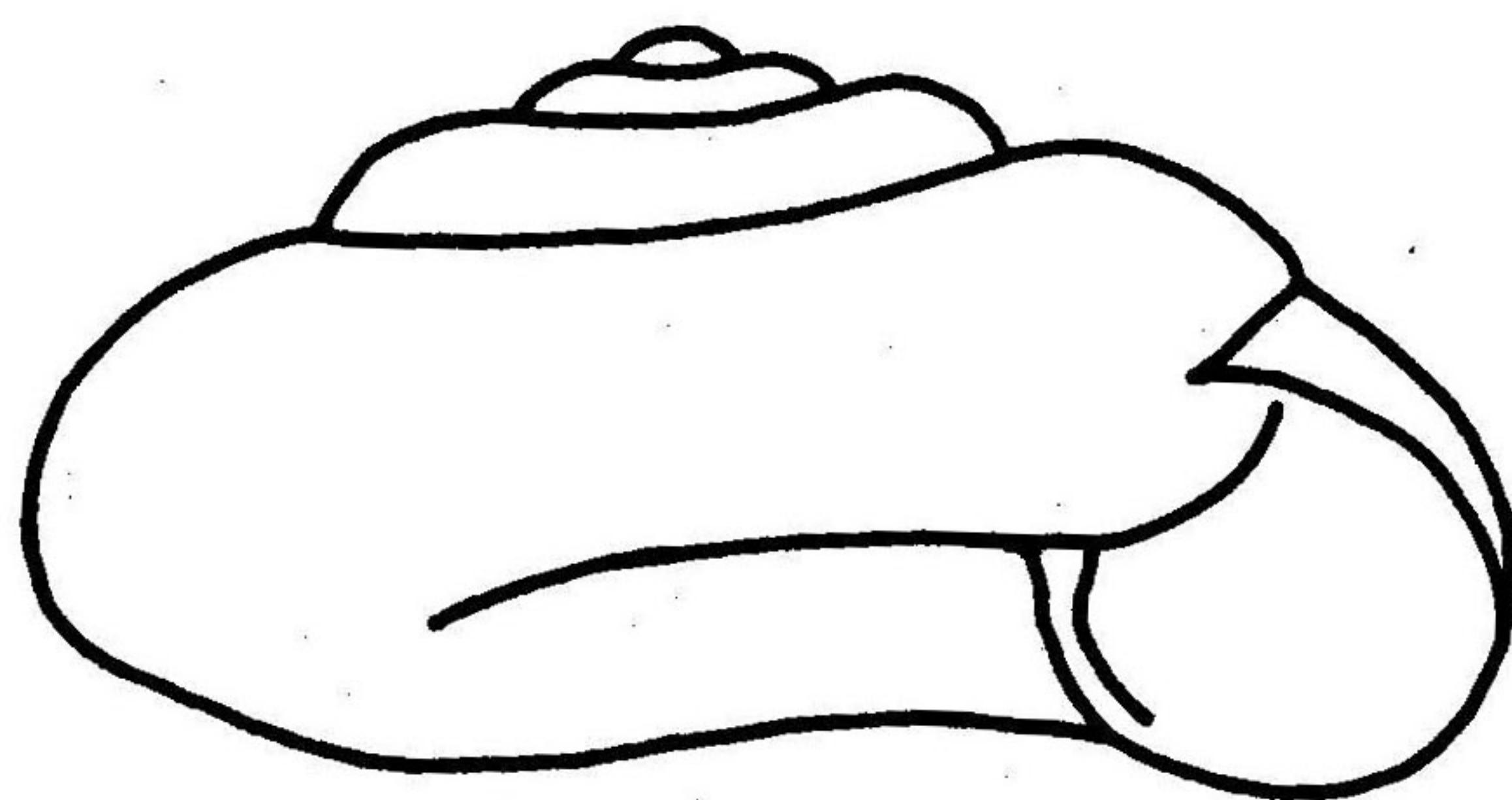
3. térkép: *Discus rotundatus* /O.F.Müll./ elterjedése - Die Verbreitung von *Discus rotundatus* /O.F.Müll./

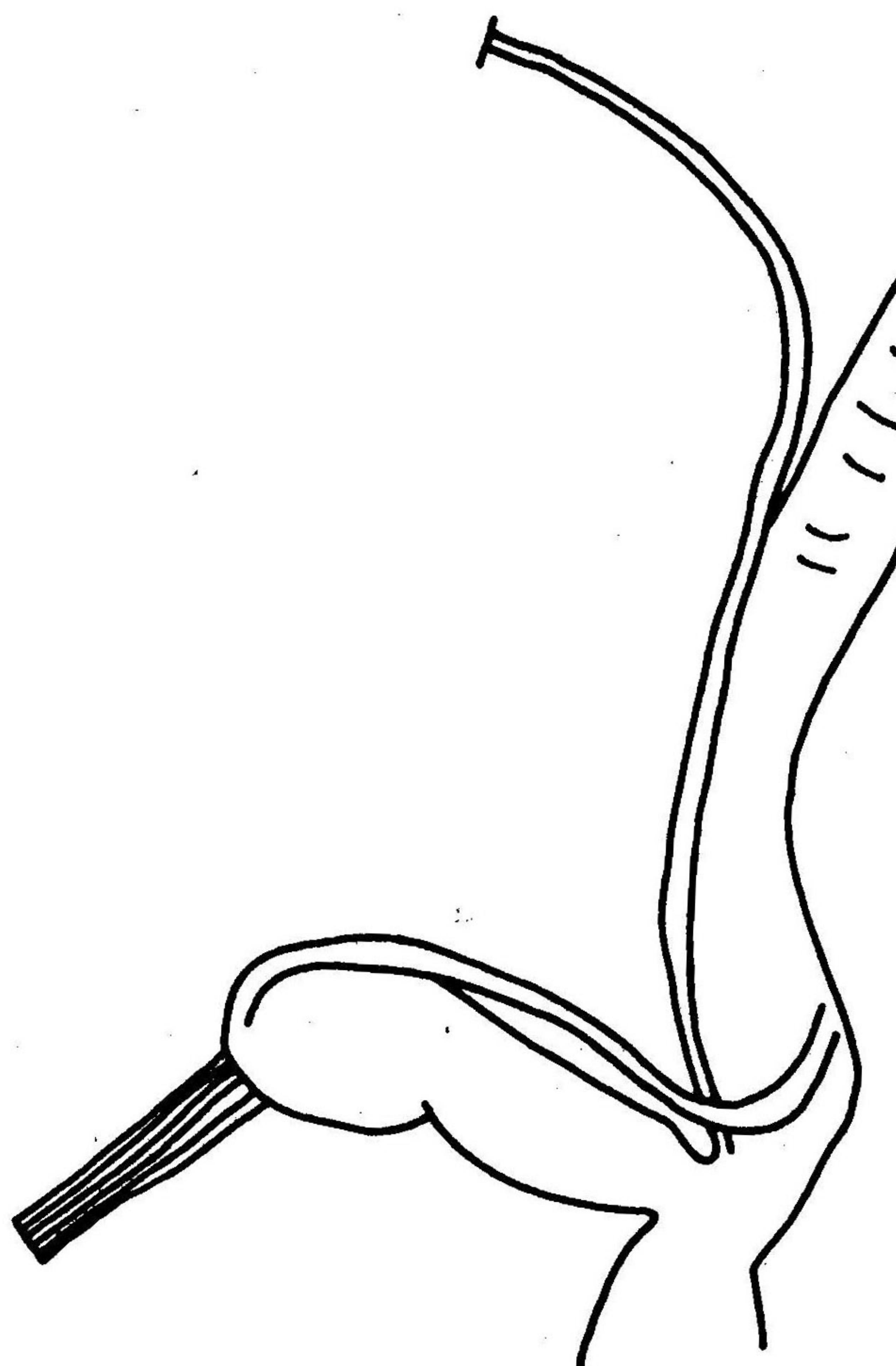
2. térkép: *Discus ruderatus* /Fér./ elterjedése - Die Verbreitung von *Discus ruderatus* /Fér./

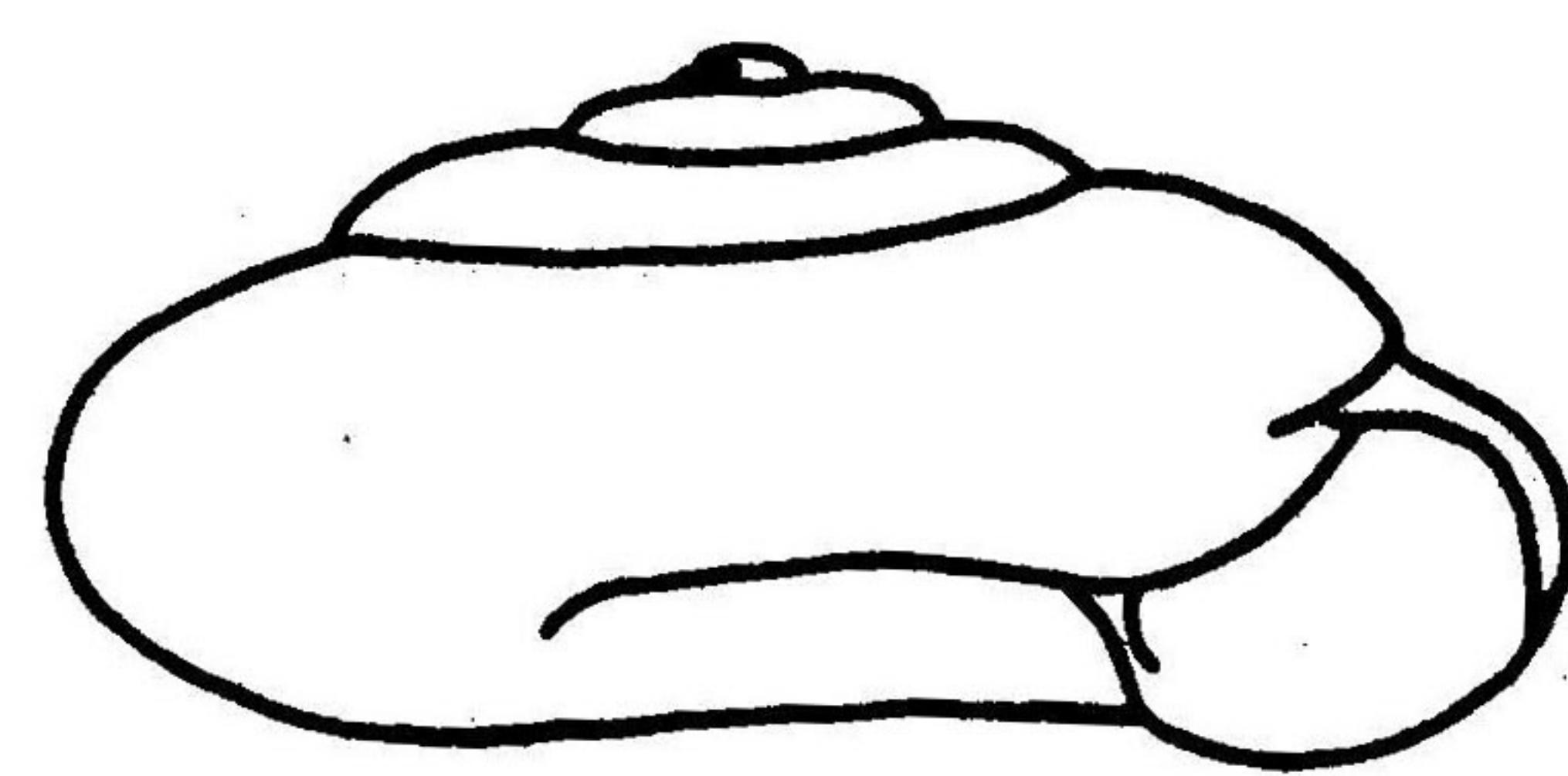
1.ábra: *Punctum pygmaeum*
/Drap./

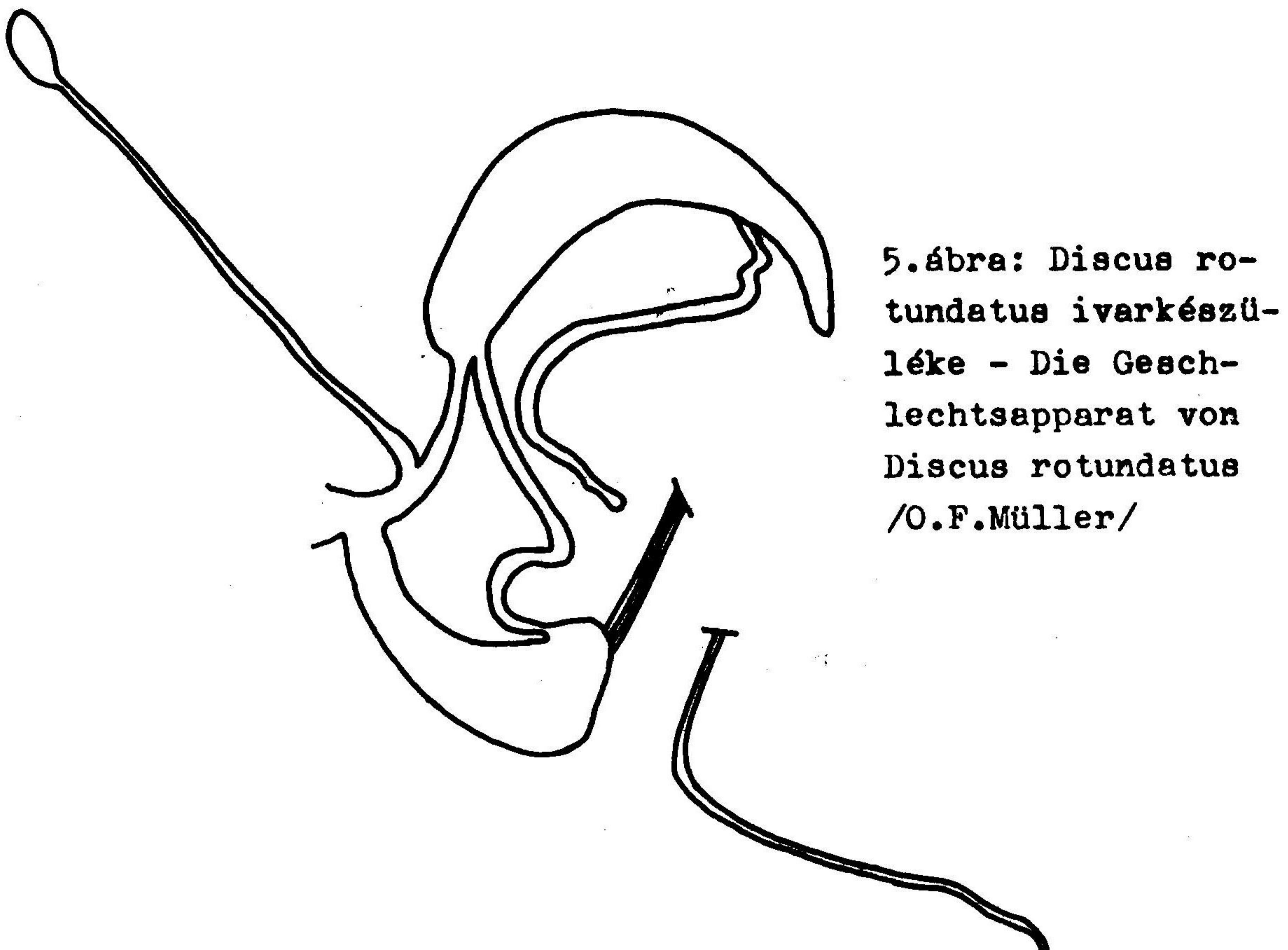
2.ábra: *Discus ruderatus*
/Fér./

3.ábra: *Discus ruderatus*
ivarkészüléke -
Die Geschlechtsapparat
von *Discus ruderatus* /Fér./

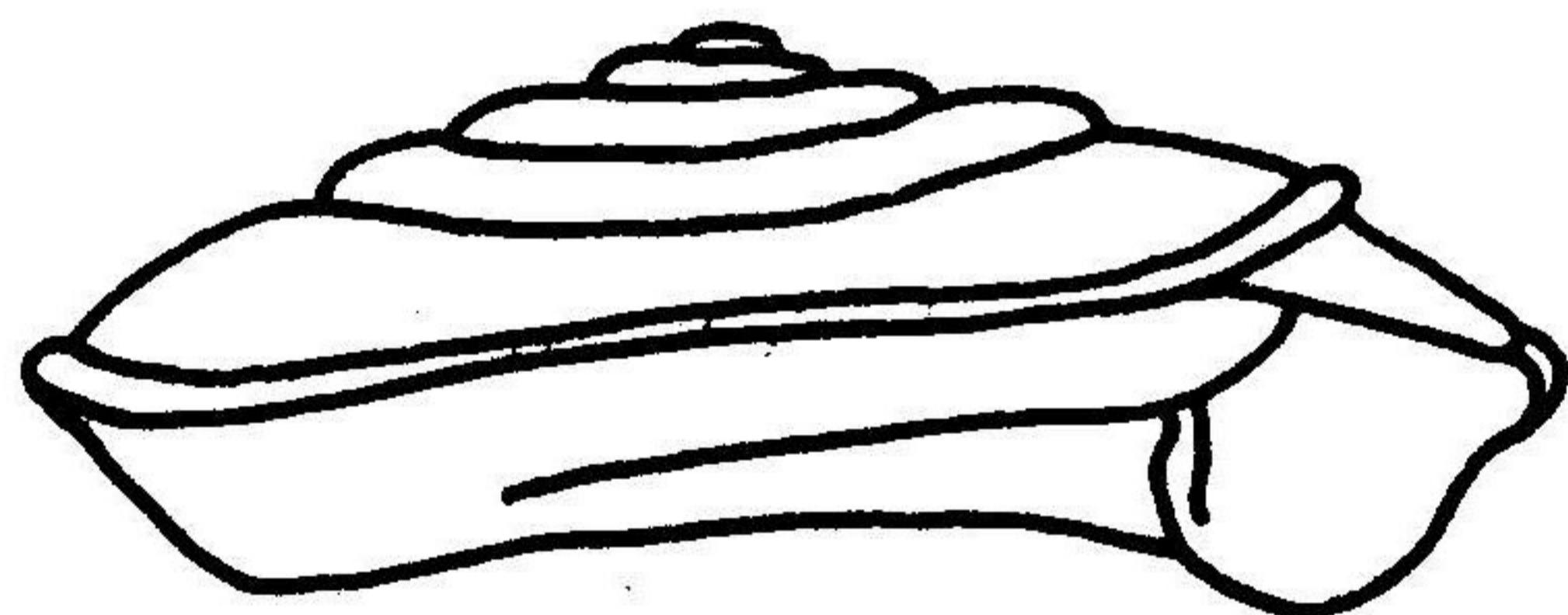

4.ábra: *Discus rotundatus* /O.F.Müll./

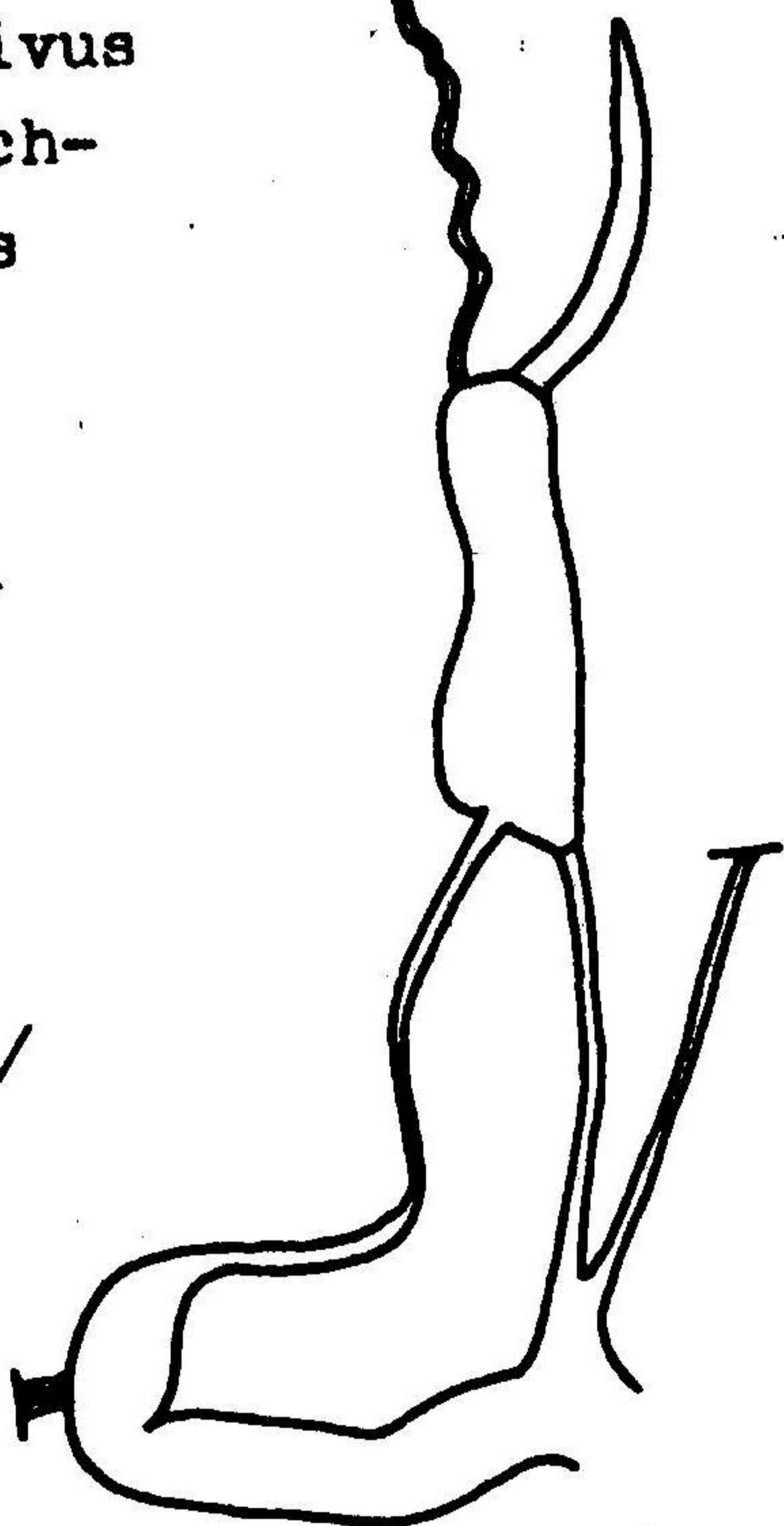

5.ábra: *Discus rotundatus* ivarkészüléke - Die Geschlechtsapparat von *Discus rotundatus* /O.F.Müller/

7.ábra: *Discus perspectivus* ivarkészüléke - Die Geschlechtsapparat von *Discus perspectivus* /Mühlf./

6.ábra: *Discus perspectivus* /Mühlf./

Riedel, A. et Wiktor, A./1974/: Arionacea slimaki krazal-kowate i slinikowate /Gastropoda:Stylommatophora/. - Fauna Polski,2: - Soós,L./1917/: Vizsgálatok a magyarországi Pulmonáták rendszertani anatómiája köréből. - Ann.Hist.-nat. Mus.Nat.Hung.,15:1-165. - Soós,L./1943/: A Kárpát-medence Mollusca-faunája. Budapest:478. - Soós,L./1959/: Mollusca - Puhatestüek. In Fauna Hungariae 19/3/, Budapest:158. - Umiński,T./1962/: Revision of the Palearctic forms of the genus *Discus* Fitzinger,1833/Gastropoda:Endodontidae/.-Annales Zoologici, Warszawa,20/16/. - Umiński,T./1963/: Taxonomy of *Anguispira* /?/ *marmoreensis* /H.B.Baker,1932/ with notes on the taxonomy of the genera *Anguispira* Morse and *Discus* Fitzinger /Gastropoda, Endodontidae/. - Annales Zoologici, Warszawa, 21/9/: 81-91.

.....

Bába, K. - Kovács, Gy.:

Adatok a Királyhágó környéke, a révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Mollusca-Faunájához /Román Szocialista Köztársaság/ - Angaben zur Molluskenfauna der Umgebung von Királyhágó, des Klammtales von Rév und der Tordaier Schlucht /Rumänische Sozialistische Republik/

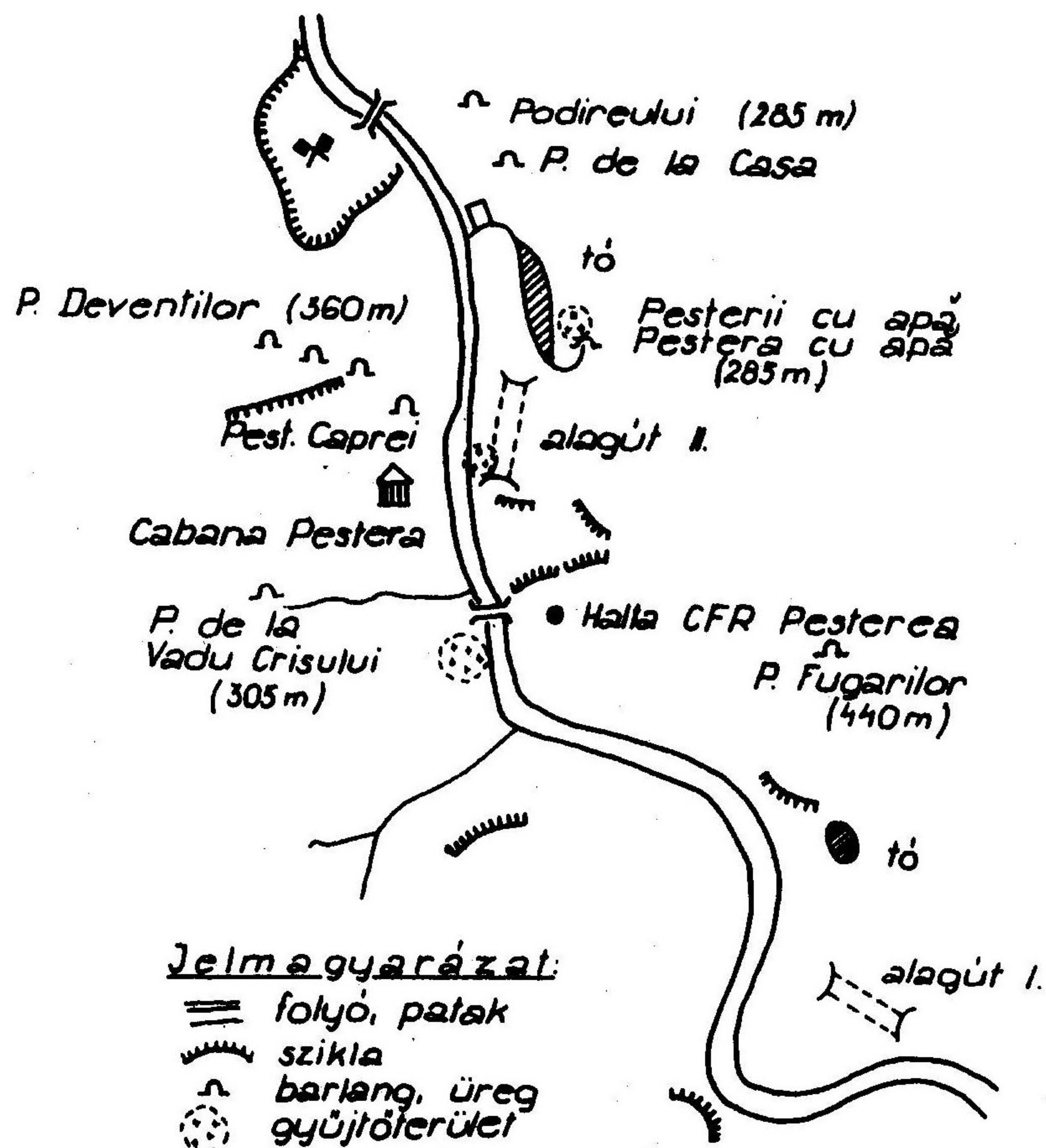
A Magyar Alföld malakofaunisztiikai vizsgálata során a Mollusca-fajok elterjedésének kapcsolatait kutattuk a szomszédos Román Szocialista Köztársaságban a Kőrösek gyűjtőterületén.

A vizsgálatokat 1972 szeptemberében és 1974 augusztusában végeztük állami tanulmányi ut keretében. A gyűjtések részben egygyeléssel, részben kvadrátmódszerrel történtek. A talált fajokról listát készítettünk, a gyűjtőterületeket arab számokkal jelöltük, ezen belül a biotópokat nagy betűkkel. A révi szurdokvölgy Mollusca-faunáját korábban Rotarides Mihály /1942/, a Tordai hasadékét Alexandru V. Grossu és Rotarides Mihály vizsgálták, a tőlük származó fajokat, melyeket mi nem találtunk meg, az illető gyűjtőterület A./ oszlopában zárójelbe tett kereszttel tüntettük fel /1.meléklektet!/.

Gyűjtőhelyek és jellemzésük

A Román Szocialista Köztársaság területén három helyen gyűjtöttünk: 1./ Királyhágón /Bucea/ az étterem mellett húzódó árok magaspartján, fás-bokros részeken mintegy 100 m tengerszint feletti magasságban,

2./ a révi szurdikvölgyben /Vădu Crisului/, melyet térképvázlaton is feltüntettünk. Ez a terület a Réz és Királyerdő hegységek /Muntii Plopișului és Muntii Pădurea Craiului/ találkozásánál fekszik. Jurakori malmi mész-kőből épül fel. A szurdokvölgyben számos kisebb barlang,

A révi szurdokvölgy - Das Klammtal von Rév Vadu Grisului

üreg található gyakran vizfolyásokkal, melyek a Sebes Körösbe /Crișul Repede/ ömlenek. A Rév /Vadu Crisului/ és Vársonkolyos /Suncuius/ községek közötti völgyszakaszon több biotópból gyűjtöttünk, így: A./ sziklarepedések között és sziklák alján, B./ patakok és folyók partján, C./ a Pestera cu apă /285 m/ nevű sziklaüregben és D./ a Cabana Pestera körüli "Fragmetum transsylvanicum biharicum Soó" bükkös erdőben. Az utóbbi helyen 10 db $25 \times 25 \text{ cm}^2$ -es kvadrátból származik a gyűjtés anyaga /l.mellékletet!/.

3./ a Tordai hasadék /Cheile Turzii/ biotópjait a következő képpen osztottuk fel : A./ sziklapárkányokon és sziklák között felgyülemlett humuszban a "Seslerietum rigidae praebiharicum Zólyomi" társulásban gyűj-

tött fajok, B./ folyóparti vegyes erdőben és végül C./ a szárazabb, füves lejtőkön talált puhatestűek.

A három gyűjtőterületről előkerült fajokat a mellékelt táblázat szemlélteti a gyűjtőterületenként felsorolt biotópoknak megfelelően.

A talált fajok és mennyiségi viszonyaik

Gyűjtéseink során 54 faj 2659 egyede került elő. A fajlistára nem vettük fel azokat az irodalom által korábban említett fajokat, melyek nomenklaturája megváltozott, vagy kétséges előfordulásuk. Igy a Truncatellina costulata alpesi és a Chondrina avenacea nyugat-europai elterjedésű fajokat. Mindkettőt a Tordai hasadékból jeleztek. A Pupilla bigranata synonim a Pupilla muscorummal. Pintér László anatómiai vizsgálatai alapján az Aegopinella nitens sem szerepel fajlistánkon. A révi szurdokvölgyből és a Tordai hasadékból előkerült Aegopinella-egyedek ugyanis Aegopinella minornak bizonyultak.

Az egyes gyűjtőhelyeken a következő fajok érdemelnek figyelmet:

a királyhágói étterem környékén talált Pseudalinda fallax és Pseudalinda stabilis új irodalmi adat. A gyűjtés során a legnagyobb példányszámban ez a két faj került elő /21 illetve 15 db/.

A révi szurdokvölgy legérdekesebb lelete a 285 m tengerszint feletti magasságban lévő Pestera cu apă szobányi nagyságu sziklaüreg patakjából előkerült két Paladilhia-példány volt. Az egyik azonosítható a Paladilhia transsylvania-val, a másik inkább a Paladilhia leruthi-hoz hasonlit. Összehasonlitó anyag hiány faji hovatartozása egyenlőre nem állapítható meg. minden esetre feltűnő az egymás mellett előkerült, egymáshoz nem hasonlitó egyedek jelenléte. A révi szurdokból nem került elő a Carychium minimum, Acanthinula aculeata és a Nesovitrea hammonis, melyek előfordulását egyébként az irodalom jelzi. Érdekes az Acicula perpusilla előfordulása is. Ezt a fajt eddig csak a Herkulesfürdő /Băile Herculane/ melletti Domogledről a Bánátból

ismerték. Érdekes továbbá a Daudebardia kimakowiczi jelentése is. Az itt előkerült 36 fajból a sziklapárkányokon a Granaria frumentum, a Strigileuca cana és a Helicigona faustina mutatkozott a gyűjtések során dominánsnak. A bükkös erdőtársulásban a Ruthenica filograna ér el egyedül 70 %-os konstanciát, mellette a Vitrina pellucida és a Trichia hispida az erdő domináns elemei. A vasuti létesítmények kőfalain a Granaria frumentum került elő nagyobb példányszámban. A Tordai hasadék Mollusca-faunájára vonatkozóan található a legtöbb irodalmi utalás, így faunája a legjobban ismert. Rotarides Mihály és Alexandru V.Grossu által jelzett fajok közül 11 nem került elő. Ezzel szemben több fajt találtunk, melyek korábban itt nem fordultak elő. Ezek a következők: Acicula perpusilla, Truncatellina claustrals, Orcula doliolum, Punctum pygmaeum, Vitrea diaphana, Euconulus fulvus, Cochlodina orthostoma, Laciniaria biplicata, Pseudalinda elata és a Pseudalinda stabilis, Hygromia transsylvanica, Euomphalia strigella. A felsorolt fajok közül elsősorban az Acicula perpusilla, Pseudalinda elata és a Pseudalinda stabilis előfordulása említésre méltó. Ezeknek a fajoknak az előfordulásáról eddig ugyanis a Tordai hasadék Környékéről nem volt adat. Itt is, mint a révi szurdokban, az egyes biotópok eltérő dominánsokkal rendelkeznek. A sziklapárkányokon - hasonlóan Révhez - a Granaria frumentum és a Helicigona faustina uralkodik, de megjelenik domináns elemként a Laciniaria biplicata és a Ruthenica filograna is. A folyómenti vegyes erdőben /fűz, éger/ a Vitrina pellucida, Vallonia pulchella, Bradybaena fruticum és a Clausilia dubia a dominánsok, a szárazabb füves lejtőkön a Chondrina ciliata, Pyramidula rupestris és a Ruthenica filograna fajok élnek a legnagyobb számban.

A révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Molluscafáunáját összehasonlitva 21 közös fajt lehet kimutatni, ha az irodalmi adatokat is figyelembe vesszük. Mindkét gyűj-

tőhely sziklagyepeinek Mollusca-faunája között mutatkozik meg a domináns elemek tekintetében a legnagyobb hasonlóság. A Tordai hasadék faunája elsősorban magasabb nedvességi igényű fajokban gazdagabb. A két terület különböző fajai között azonban keveset lehet olyat találni, amely rendszeres gyűjtőmunka nyomán minden területen ne kerülhetne elő. A differenciáló fajok közé kell sorolnunk a révi szurdokvölgy Daudebardia kimakowiczi, Laciniaria plicata biharica, Helicigona banatica fajait, mig a Tordai hasadékban a Mastus bielzi, Spelaeodiscus triaria trinodis és a Phenacolimax annularis fajokat.

Melléklet a gyűjtött fajokról-

Anexa speciilor adunate -

Beilage von den gesammelten Arten:

Eiotópok - Bitopi - Bitopen	Gyűjtőhelyek - Teritorii de culegere - Sammelorten					1			2			3		
	A	B	C	D	E	A	B	C	A	B	C	A	B	C
1. <i>Palaeolimnia transylvanica</i>				+										
2. <i>Acicula perpusilla</i>	+										+			
3. <i>Carychium minirum</i>	(+)													
4. <i>Carychium tridentatum</i>	+	+												
5. <i>Cochlicopa lubrica</i>	+													
6. <i>Pyramidula rupestris</i>	+										+	+		
7. <i>Columella edentula</i>	+													
8. <i>Truncatellina cylindrica</i>	+										+	+		
9. <i>Truncatellina claustralidis</i>												+		
10. <i>Vertigo pusilla</i>												+		
11. <i>Vertigo antivertigo</i>											(+)			
12. <i>Vertigo pygmaea</i>											(+)			
13. <i>Vertigo substriata</i>											(+)			
14. <i>Orcula doliolum</i>	+	+									+	+		
15. <i>Granaria frumentum</i>	+			+	+						+	+	+	
16. <i>Chondrina clienta</i>	+			+							+			
17. <i>Pupilla muscorum</i>											(+)			
18. <i>Pupilla sterri</i>											(+)			

Biotópok - Bitopi - Biotopen	1					2			3		
	A	B	C	D	E	A	B	C	A	B	C
19. <i>Pupilla triplicata</i>									+		
20. <i>Vallonia pulchella</i>	+								+	+	+
21. <i>Vallonia costata</i>									+	+	+
22. <i>Acanthinula aculeata</i>				(+)							
23. <i>Spelaeodiscus triaria trinodis</i>									+	+	
24. <i>Chondrula tridens eximia</i>									+		
25. <i>Mastus bielzi</i>									+	+	
26. <i>Ena obscura</i>		+							+		
27. <i>Punctum pygmaeum</i>		+							+		
28. <i>Discus perspectivus</i>								(+)			
29. <i>Vitrina pellucida</i>	+	+			+				+	+	+
30. <i>Vitrina</i> sp.									+		
31. <i>Phenacolimax annularis</i>									+	+	
32. <i>Vitreola transylvanica</i>		+									
33. <i>Vitreola diaphana</i>						+			+		+
34. <i>Nesovitreola hammonis</i>				(+)							
35. <i>Aegopinella pura</i>		+									
36. <i>Aegopinella minor</i>		+			+	+			+	+	
37. <i>Oxychilus depressus</i>		+			+					(+)	
38. <i>Oxychilus glaber</i>		+									
39. <i>Daudebardia jickelii</i>										(+)	
40. <i>Daudebardia kimakowiczi</i>		+									
41. <i>Euconulus fulvus</i>										+	
42. <i>Alopia bielzi tenuis</i>									+	+	
43. <i>Cochlodina laminata</i>	+	+							+		
44. <i>Cochlodina transylvanica</i>									+	+	
45. <i>Cochlodina orthostoma</i>										+	
46. <i>Clausilia dubia</i>						+					
<i>Clausilia dubia gratiosa</i>										+	
47. <i>Laciniaria plicata</i>										+	
<i>Laciniaria plicata biharica</i>						+					
48. <i>Laciniaria biplicata</i>	+	+							+		
49. <i>Strigilieca cana</i>					+						

Biotópok - Bitopi - Bitopen	1					2			3		
	A	B	C	D	E	A	B	C	A	B	C
50. <i>Bulgarica vetusta</i>		+									
51. <i>Pseudalinda fallax</i>	+								+		
52. <i>Pseudalinda elata</i>									+		
53. <i>Pseudalinda stabilis</i>	+									+	
54. <i>Ruthenica filograna</i>									+		
<i>Ruthenica filograna transylvanica</i>			+	+							
55. <i>Bradybaena fruticum</i>		+	+							+	
56. <i>Helicopsis cereoflava</i>									(+)		
57. <i>Hygromia transylvanica</i>	+	+							+	+	
58. <i>Trichia sericea</i>		+							+		
59. <i>Trichia hispida</i>		+		+					(+)		
60. <i>Trichia bielzi</i>			+							+	
61. <i>Euomphalia strigella</i>	+	+		+					+	+	+
62. <i>Helicigona faustina</i>		+									
63. <i>Helicigona faustina associata</i>									+	+	
63. <i>Helicigona banatica</i>		+		+							
64. <i>Cepaea vindobonensis</i>		+									
65. <i>Helix pomatia</i>		+		+						+	
66. <i>Helix lutescens</i>									(+)		

Irodalom: Rötrides, M./1940/: Erdély csigafaunájának állatföldrajzi érdekkességei ä Tiergeographische Charakterzüge der Schneckenfauna Siebenbürgens. Állatt.Közl.38: 92-112. - Rötrides, M. /1942/: Malakofaunistische Angaben aus Siebenbürgen und aus dem Mecsek-Gebirge, mit besonderer Berücksichtigung der Clausiliiden. Frgm;Faun.Hung. Tom.V., fasc.l. - Rötrides, M. /1943/: Eine neue Paladilhiopsis-Art /Gastr. Prosobr./ aus einer siebenbürgischen Höle, nebst einer Bestimmungstabelle der ungarischen Paladilhiopsis-Arten.Frgm. Faun. Hung.Tom.VI., fasc.l. - Soós, L. /1943/: A Kárpát-medence Mollusca-faunája, Budapest. - Grossu, A.V. /1955/: Fauna Republici Populare Romine. Mollusca.Vol.III.fasc.l.

Gastropoda-Pulmonata, Bucuresti. - Grossu, A.V. /1956/: Fauna Republicii Populare Române. Mollusca. Vol.III.fasc.1. Gastropoda.Prosobranchia si Opisthobranchia, Bucuresti. - Zilch, A. et Jaeckel,S.G.A. /1962/: Die Tierwelt Mitteleuropas II.1. Mollusken, Ergänzung,Leipzig. - Soó, R. /1964/: A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I. Synopsis systematico- Geobotanica Florae Vegetationsque Hungariae I.Budapest. - Beldie, Al. Dihoru, /1968/: Conspectul asociatelor vegetale din Carpatu - Romaniai Societata de Stiinte Biologice Comunicari de Botanica VI, Bucuresti, p.:133-237. - Sajó, I. /1968/: Clausilia dubia graticosa n.subsp.Arch;Moll. 98, 1-2. Frankfurt a. Main 55-56. - Pintér, L./1974/: Faunistische,nomenklatrische und systematische Bemerkungen, Soosiana.2:17-18.

Mienis, H. K. :

A note on the Miocene *Neritopsis* from Lapugy,
Roumania - Jegyzet a lapugyi miocén *Neritop-*
sishoz

During a study of the living representatives of the genos *Neritopsis* Grateloup, 1832, I received several large collections from institutes in Europe for revision. Each collection contained also samples from a fossil *Neritopsis* and strange enough all were supplied with the same data:

"*Neritopsis radula* /L./ - Lapugy, Roumania - Middle Miocene". The only thing which changed from time to time was the name of the collector.

As *Neritopsis radula* /Linnaeus, 1758/ is in fact a well-known living species from the Indo-Pacific, I doubted the identification. A comparative study of the shell-characters of the fossil material from Lapugy and of recent *N. radula* from the Indo-Pacific revealed that both species are distinct.

There are 15-16 spiral ribs present on the last whorl in Roumanian material, while *N. radula* is always supplied with at least 20 ribs. The knobs on the ribs are much stronger in the material from Lapugy, while also the ligae in the aperture are stronger but less numerous than in *N. radula*.

A review of the literature revealed that the Lapugy material is identical with *Neritopsis moniliformis* Grateloup, 1832, which was originally described from the Miocene of Dax, France.

Summary: A fossil *Neritopsis* species from the Miocene of Lapugy, Roumania is here recognized as belonging to *N. moniliformis* Grateloup, 1832. In many collections it

was registered as N. radula /L./, but that is a recent species from the Indo-Pacific. Differentiating characters between N. moniliformis and N. radula are given.

Összefoglalás: Lapugyról származó miocén-kori Neritopsis anyag; feldolgozása során a szerző azt tapasztalta, hogy az rendszeresen Neritopsis radula /L./ név alatt szerepelt, holott ez a faj ma is él. A szerző vizsgálatai során megállapította, hogy inkább a Neritopsis moniliformis Grateloup, 1832 lehet a faj. A különbségeket a cikk tartalmazza.

Literature - Irodalom: Grateloup, J.P.S. de, /1832/: Description d'un genre nouveau de coquilles appelé Néri-topside. Actes Soc. Linn. Bordeaux, 5:125-131.

.....

Varga, A. :

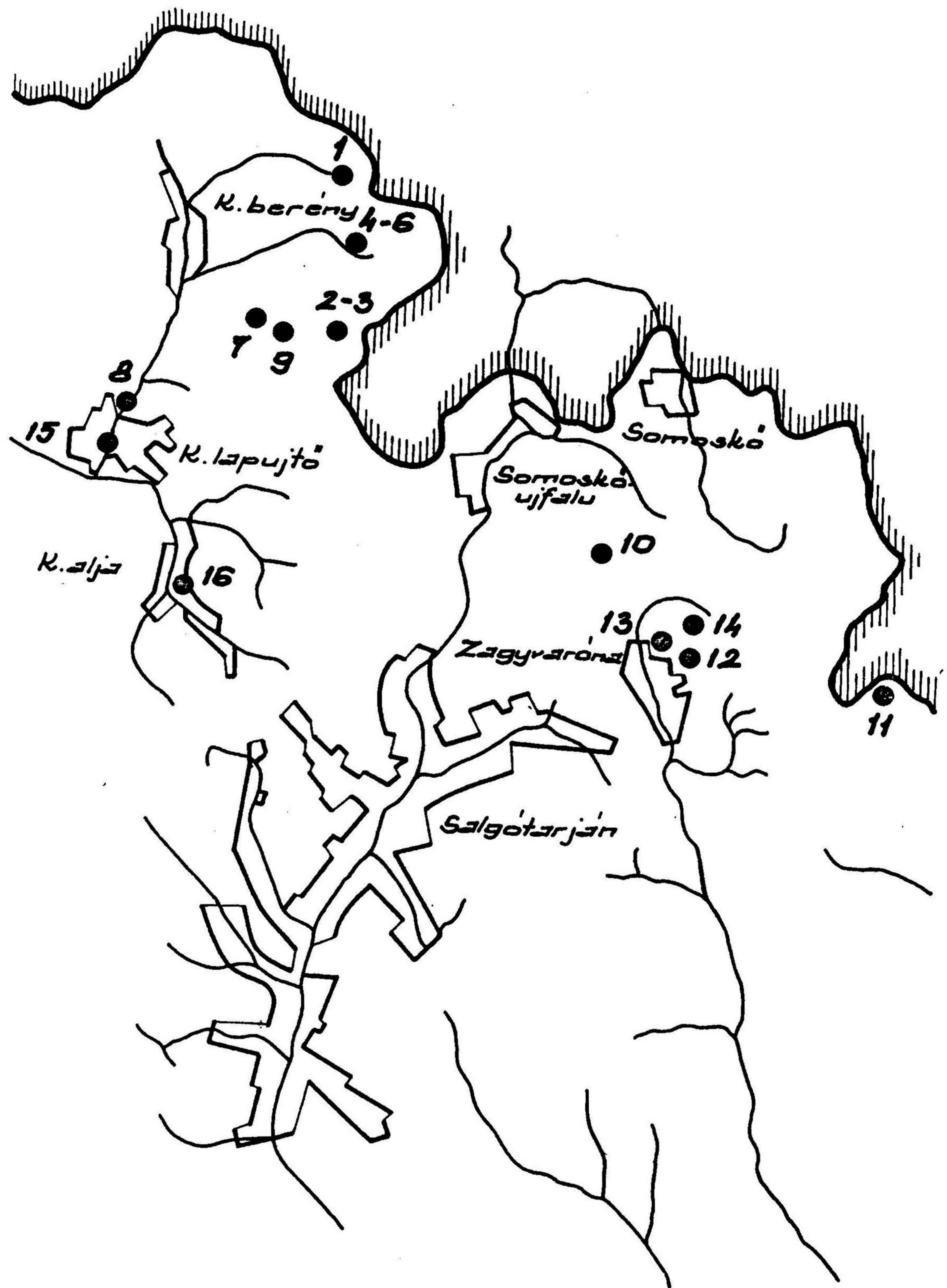
Adatok a Karancs és a Medves puhatestű faunájához
- Beiträge zur Molluskenfauna des Karancs und
Medves

" A Karancs és a Medves az Északi-Középhegység ön-
álló tagja. Minthogy a Cserhát közvetlen Ék-i folytatása
és attól határozottan nem különül le, tágabb értelemben
a Cserháthoz soroljuk." Láng, S./1967/p.323.

A Karancs és a Medves hegység malakológiaiailag a kevésé
feltárt tájaink közé tartozik, eddigi irodalmi adatok a-
lapján 34 fajjal számolhatunk erről a területről. Az 1974-
es gyűjtésekkel ez a szám 59-re emelkedett. Hazánkat csu-
pán a déli nyulványa éri el. Mély párateltebb völgyei a
Cserháthoz képest jellegzetesebb, gazdagabb faunákkal bir-
nak, ez elsősorban a Karancs központi tömegéről mondható
el, egyes pontjain /3,6/ az érdekes fajok egész sorával
találkozunk, innen került elő nyolc faj/Ruthemica filo-
grana, Iphigena ventricosa, Clausilia pumila, Aegopinella
pura, Nesovitrea hammonis, Trichia unidentata, Pisidium
obtusale/ melyeket a Cserhátból eddig még nem sikerült ki-
mutatni, továbbá a Cserhátból ismert 80 faj közül 29 a
Cserhátra, mig a fennmaradó 51 a két területre egyaránt
jellemző.

Anyag: a Gyöngyösi Mátra Muzeum Mollusca gyűteményében.

Lelőhelyek felsorolása: 1. Karancs: Arany-hegy Dobroda
patak eredete a határ közelében. 1974. - 2. Karancs: Homor-
utető, a bánya környéke. 1974.4.2. - 3. Karancs: Homoru-
tető:patakvölgy a bánya mellett. 1974.4.2. - 4. Karancs:
karancsberényi Partizán Muzeum fölött a Karancsberényi
patak iszapjából. 1974.3.3. - 5. Mint az előző: a patak
vízenyős, sásos-kákás kiöblösödése. - 6. Mint az előző:
a Karancsberényi patak völgye. - 7. Karancs: Karancsberény

Gyűjtőhelyek - Sammelorten

D. Szória vagy Régi-szöldök. Kopár száraz D-i oldal fenyőcsemetékkel. 1974.4.3. - 8. Karancs: Karancslapujtő, a falu mocsaras-vizemyös területe a karancsberényi müut mellett /helyi neve a területrésznek: Kőhegyalja-rét vagy Kiskutirét/. 1974.4.3. - 9. Karancs: Málnás-tető lábánál lévő száraz árok, a bányához /Homoru-tető/ vezető müut mellett. 1974.4.3. - 10. Medves: Nagy-Salgó. 1974.3.24. - 11. Medves: Zagyvaróna bányatelep - Cered közötti domboldal a müut fölött. 1974.5.26. - 12. Medves: Zagyvaróna fölötti forrás és egy kis patakocska völgye a falu közelében. 1974.4.5. - 13. Medves: Zagyvaróna vár. 1974.4.5. - 14. Medves: Zagyvarónától É-ra lévő dombok. 1974.4.5. - 15. Karancs: Karancslapujtő: Aranyvölgyi és Karancsberényi patak hordaléka. - 16. Karancs: Karancsalja. -

A 15-16 számu lelőhelyeket mint kiegészítő adatokat átvettettem: Varga,A./1973./. Az 1,4,6,10,11,12,13,14 számu lelőhelyeken a gyűjtéseket feleségimmel közösen végeztem.

A gyűjtött fajok jegyzéke: a fajok neve után a lelőhelyek sorszámát, mig zárójelben a gyűjtött egyedek számát tüntettem fel.

1. *Carychium minimum* Müll.: 3/1/; 4/6/; 5/78/; 6/5/; 8/122/.
2. *Carychium tridentatum* /Risso/: 3/5/; 5/2/; 6/728/; 9/7/-
3. *Lymnaea peregra* /Müll./: 8/1/; 15. - 12/4/; 15.
4. *Lymnaea truncatula* /Müll./: 5/3/; 8/76/; 12/23/; 13/1/; 15.
5. *Planorbis planorbis* /L./: 15.
6. *Amisus spirorbis* /L./: 8/1020, egy példány lazán és balra tekeredett./
7. *Cochlicopa lubrica* /Müll./: 3/3/; 5/6/; 6/45/; 8/36/; 15; 16.
8. *Cochlicopa lubricella*/Porro/: 10/56/; 12/1/; 14/1/; 15.
9. *Columella edentula* /DR./: 5/1/; 6/191/; 15.
10. *Truncatellina cylindrica* /Fér./: 7/5/; 9/1/; 10/10/; 13/20/; 15.
11. *Vertigo pusilla* Müll.: 6/128/.
12. *Vertigo antivertigo* /DR./: 8/72/; 15.

Gyűjtőhelyek - Sammelorten

D. Szória vagy Régi-szölvök. Kopár száraz D-i oldal fenyőcsemetékkel. 1974.4.3. - 8. Karancs: Karancslapujtő, a falu mocsaras-vízenyős területe a karancsberényi müut mellett /helyi neve a területréssnek: Kőhegyalja-rét vagy Kiskutirét/. 1974.4.3. - 9. Karancs: Málmás-tető lábánál lévő száraz árok, a bányához /Homoru-tető/ vezető müut mellett. 1974.4.3. - 10. Medves: Nagy-Salgó. 1974.3.24. - 11. Medves: Zagyvaróna bányatelep - Cered közötti domboldal a müut fölött. 1974.5.26. - 12. Medves: Zagyvaróna fölötti forrás és egy kis patakocska völgye a falu közelében. 1974.4.5. - 13. Medves: Zagyvaróna vár. 1974.4.5. - 14. Medves: Zagyvarónától É-ra lévő dombok. 1974.4.5. - 15. Karancs: Karancslapujtő: Aranyvölgyi és Karancsberényi patak hordaléka. - 16. Karancs: Karancsalja. -

A 15-16 számu lelőhelyeket mint kiegészítő adatokat átvettettem: Varga,A./1973./. Az 1,4,6,10,11,12,13,14 számu lelőhelyeken a gyűjtéseket feleségimmel közösen végeztem.

A gyűjtött fajok jegyzéke: a fajok neve után a lelőhelyek sorszámát, mig zárójelben a gyűjtött egyedek számát tüntettem fel.

1. *Carychium minimum* Müll.: 3/1/; 4/6/; 5/78/; 6/5/; 8/122/.
2. *Carychium tridentatum* /Risso/: 3/5/; 5/2/; 6/728/; 9/7/-
3. *Lymnaea peregra* /Müll./: 8/1/; 15. - 12/4/; 15.
4. *Lymnaea truncatula* /Müll./: 5/3/; 8/76/; 12/23/; 13/1/; 15.
5. *Planorbis planorbis* /L./: 15.
6. *Amisus spirorbis* /L./: 8/1020, egy példány lazán és balra tekeredett./
7. *Cochlicopa lubrica* /Müll./: 3/3/; 5/6/; 6/45/; 8/36/; 15; 16.
8. *Cochlicopa lubricella*/Porro/: 10/56/; 12/1/; 14/1/; 15.
9. *Columella edentula* /DR./: 5/1/; 6/191/; 15.
10. *Truncatellina cylindrica* /Fér./: 7/5/; 9/1/; 10/10/; 13/20/; 15.
11. *Vertigo pusilla* Müll.: 6/128/.
12. *Vertigo antivertigo* /DR./: 8/72/; 15.

13. *Vertigo pygmaea* /DR./: 8/3/; 15; 16.
14. *Orcula doliolum* /Brug./: 6/73/; 10/1 csak csucs/; 15.
15. *Abida frumentum* /DR./: 7/4/.
16. *Pupilla muscorum* /L./: 15; 16.
17. *Vallonia p.pulchella* /Müll./: 5/5/; 8/137/; 10/12/; 15; 16.
18. *Vallonia costata* /Müll./: 14/1/; 15; 16.
19. *Acanthimula aculeata* /Müll./: 6/2/; 9/8/; 10/4/; 13/2/; 15.
20. *Chonrula tridens* /Müll./: 7/4/; 9/3/; 10/5/; 11/11/; 14/48/; 15; 16.
21. *Ema obscura* /Müll./: 3/2/; 6/15/.
22. *Zebrina detrita* /Müll./: 14/208/. Zagyvarónai /Zagyva-Róma/ előfordulását már Csiki /1906/ is emliti.
23. *Cochlodina cerata* /Rossm./: 10/20/.
24. *Cochlodina laminata* /Mont./: 1/2/; 3/8/; 6/93/; 15.
25. *Ruthenica filograma* /Rossm./: 3/58/. A Bükk hegységben alkalmassint gyakori /Garadnavölgy, Gyertyánvölgy, Hámori-tó, Háromkő, Hórvölgy, Jávorkut, Látókövek, Lillafüred, Lustavölgy, Nagydél-hegy, Szalajkavölgy, Szarba völgy Száraz völgy, Tekendős völgy, Tó-gazdaság, Vécsverő, Vörös kő/.
26. *Iphigena ventricosa* /DR./: 6/155/; 15.
27. *Iphigena latestriata* /A.Schm./: 3/2/; 5/1/; 6/155/.
28. *Clausilia pumila* C.Pfr.: 3/13/ az egyik példány ketős szájadékkal.
29. *Laciniaria biplicata* /Mont./: 3/7/; 10/12/, Csiki emliti: Salgó-Tarjánból.
30. *Balea perversa* /L./: Salgóvár=Nagy-Salgó.
31. *Succinea oblonga* DR.: 5/16/; 6/9/; 8/24/; 15; 16.
32. *Cecilioides acicula* /Müll./: 15.

33. *Punctum pygmaeum* /DR./: 6/4/; 9/3/; 10/4/; 15.
 34. *Discus perspectivus* /Mühl./: 3/19/; 6/191/.
 35. *Vitrina pellucida* /Müll./: 9/5/; 13/1 juv.-embrio-
 mális héj, torz, növekedési rend-
 ellenességgel/; 14/1/; 15.
 36. *Zomitoides nitidus* /Müll./: 8/57/; 15.
 37. *Vitrea diaphana* /Stud./: 3/4/; 6/112/; 10/3/.
 38. *Vitrea contracta* /West./: 15.
 39. *Aegopinella pura* /Ald./: 3/15/; 6/64/.
 40. *Aegopinella minor* /Stab./: 1/5/; 3/5/; 6/108/; 9/14/;
 10/49/; 13/31/; 14/7/.
 41. *Nesovitrea hammonis* /Str./: 15.
 42. *Oxychilus glaber* /Rossm./: 6/35/; 10/5/; 13/10/.
 43. *Oxychilus inopinatus* /Ul./: 10/4/; 13/2/.
 44. *Daudebardia rufa* /DR./: 10/1/.
 45. *Daudebardia brevipes* /DR./: 6/9/.
 46. *Helicella obvia* /Hartm./: 7/67/; 11/31/; 14/8/.
 47. *Monacha cartusiana* /Müll./: 15.
 48. *Perforatella rubiginosa* /A.Schm./: 8/24/; 15.
 49. *Perforatella incarnata* /Müll./: 3/10/; 6/7/; 13/1/.
 50. *Hygromia transsylvanica* /West./: 1/5/; 6/30/; 9/4/; 13
 /2/; 15.
 51. *Trichia umidentata* /DR./: 3/7/; 6/143/; 15.
 52. *Trichia hispida* /L./: 15.
 53. *Euomphalia strigella* /DR./: 1/15/; 6/43/; 9/10/; 11
 /1/; 13/9/.
 54. *Helicodonta obvoluta* /Müll./: 3/3/; 6/5/; 10/3/; 13/6/.
 55. *Cepaea vindobonensis* /Fér./: 7/12/; 10/6/; 13/1/.
 56. *Helix pomatia* L.: 1/2/; 2/1/; 3/1/; 6/2/; 7/11/; 9/6/;
 10/9/; 13/9/; 16.
 57. *Pisidium casertanum*/Poli/: 4/162/; 15.
 58. *Pisidium obtusale* /Lam./: 8 /341/.
 59. *Pisidium* sp.: 12/513/.

Zusammenfassung: Vom diesem kaum bekannten Gebiet sind
in der Literatur 34 Arten gemeldet. Mit den neuen Auf-

sammlungen ist diese Zahl auf 59 gestiegen. Die tiefen, feuchteren Täler besitzen im Vergleich zum Cserhát-Gebirge eine mehr charakteristische, reichere Fauna. Im Zentralmassiv des Karancs leben sogar 8 Arten, die bisher im Cserhát-Gebirge nicht nachgewiesen worden sind.

Irodalom: Csiki,E./1906/: A magyar birodalom állatvilága./Fauna Regni Hungariae./II.Mollusca.pp.42.Budapest - Láng,S./1967/: A Cserhát természeti földrajza.pp.376.Budapest. - Pintér,L./1974/: Katalog der rezent Mollusken Ungarns. Fol. Hist.-nat.Mus.Matr. 2:123-148. - Varga, A./1973/: Adatok a Cserhát puhatestű faunájához. Soosiama 1:53-58. - Varga,A./kézirat/: A Bükk hegység Mollusca faunája.I.

++++++

Varga, A.:

Az Anisus spirorbis /L./ abnormális példányairól -
- Abnorm entwickelte Anisus spirorbis /L./ - Exem-
plare

Horváth Andor az Ócsai lápról közöl faunisztikai adatokat s többek között említést tesz rendellenesen csavarodott Planorbidaekről. "Planorbis cornea L....lazán csavarodott egyedeit találtam. Anisus planorbis, A.carinatus.....lazán csavarodott egyed is akadt /p.63-64/.

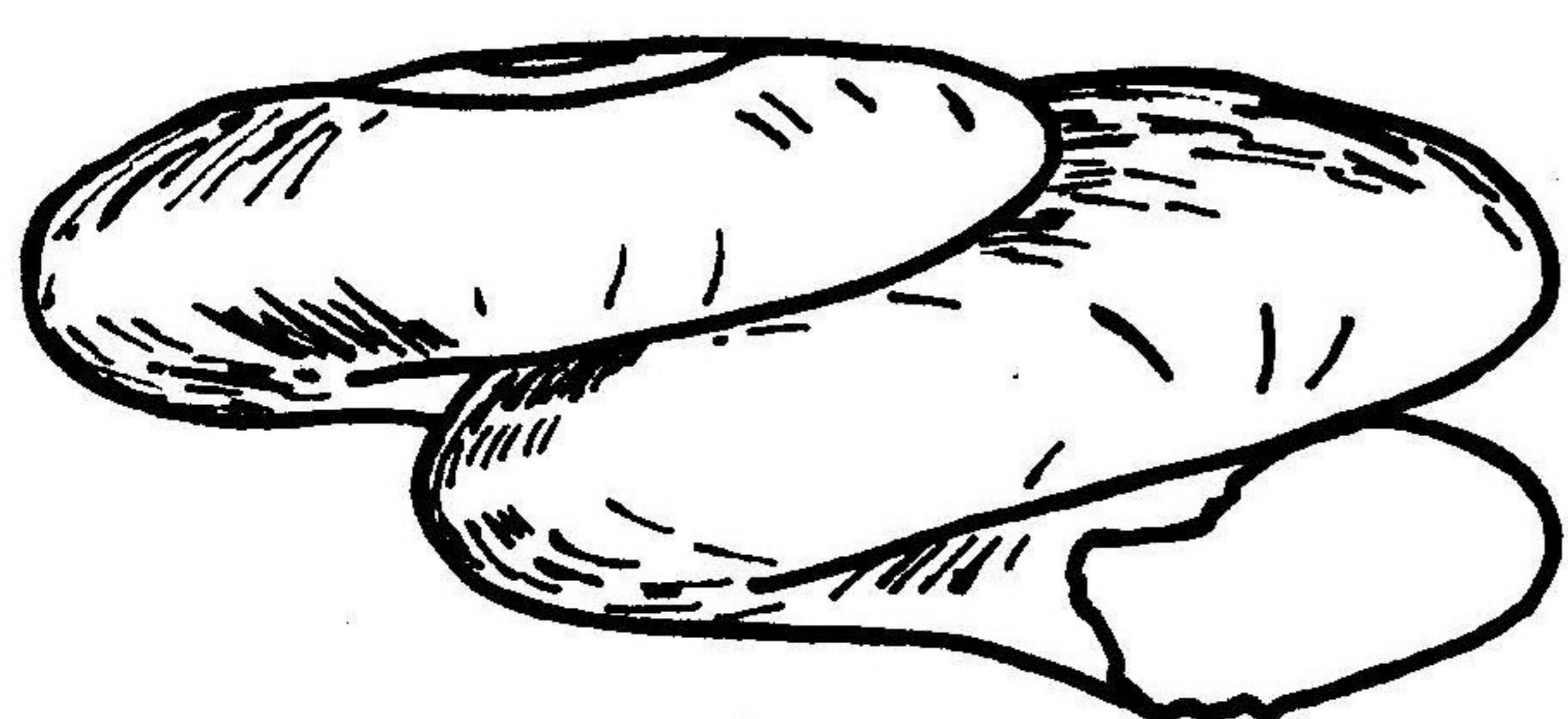
Gyűjtő és feldolgozó munkám során két lazán csavarodott Anisus spirorbis példánnyal találkoztam. Meglepő formájuk, valamint az, hogy jobbra és balra tekeredett példány állt rendelkezésemre - készítettem az adat ismertetésére.

Hort: Szekeres tó /Hort-Csány vasutállomás közelében/.
Lg.: Nyilas Attila /Hort/ 1974.9.6.

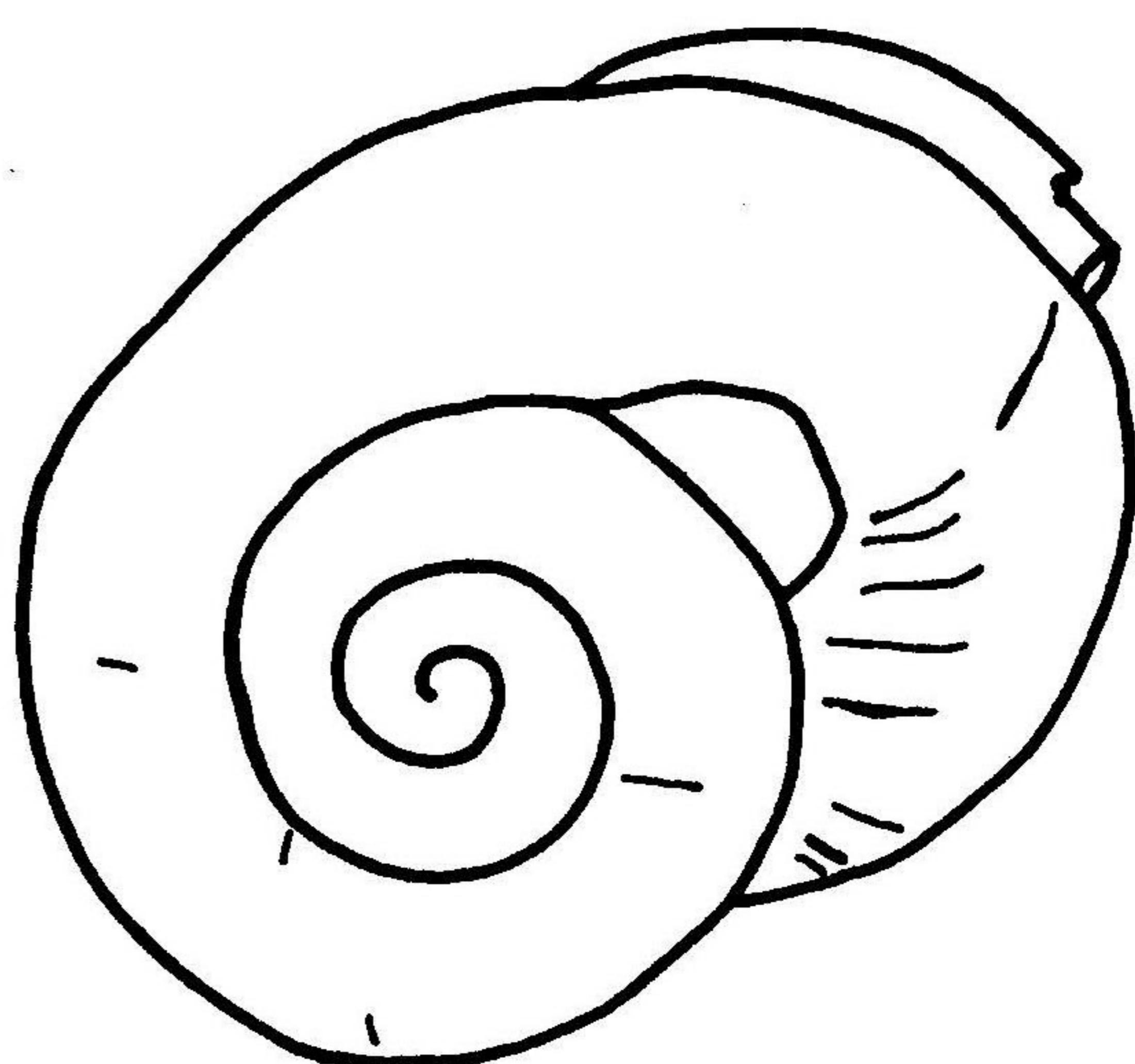
Ház: /1-5 ábra/ három szabályos kanyarulat után hirtelen szabaddá válik s érintőleg eltávolodik, majd alátörve visszahajlik /2.ábra/. Az utolsó kanyarulat a ház fele szélességével eltolódott, s a köldököt a harmadik kanyarulat közepén felezi /3.ábra/. Oldalról két összeragasztott példány hatását kelti. Anyag: Mátra Muzeum Mollusca gyűjteményében, Gyöngyös /MMGY./:75.7.1.sz.

Karancslapujtő: a falu mocsaras, vizenyős területe, a karancsberényi müüt mellett /Kőhegyalja-rét vagy Kis-kuti-rét/. Lg.: Varga Andrázs, 1974.4.3. /1019 pld.közül/.

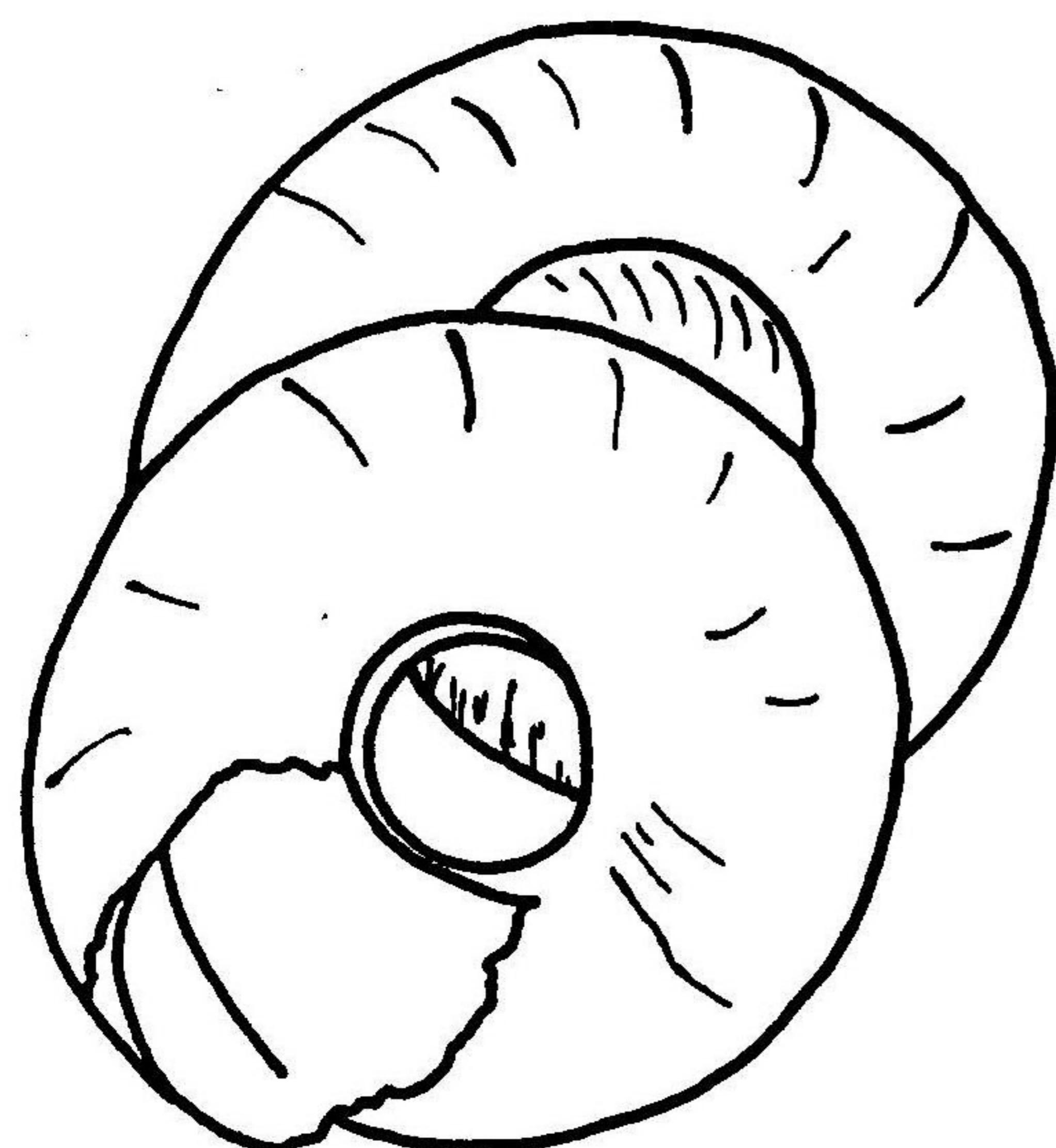
Ház: /6-10 ábra/ balra kanyarodott! Két szabályos kanyarulat után a fellazult rész meredeken alátörök /7.ábra/ s alulról átöleli a kezdeti kanyarulatokat olyan formán, hogy azok az utolsó kanyarulattal szöget zárnak be, s hátulnézetben /9.ábra/ alulról látszanak. A fellazult kanyarulat egy szakaszon szabaddá válik, majd a szájadék táján ujra érintkezik és összeforr. A szájadék

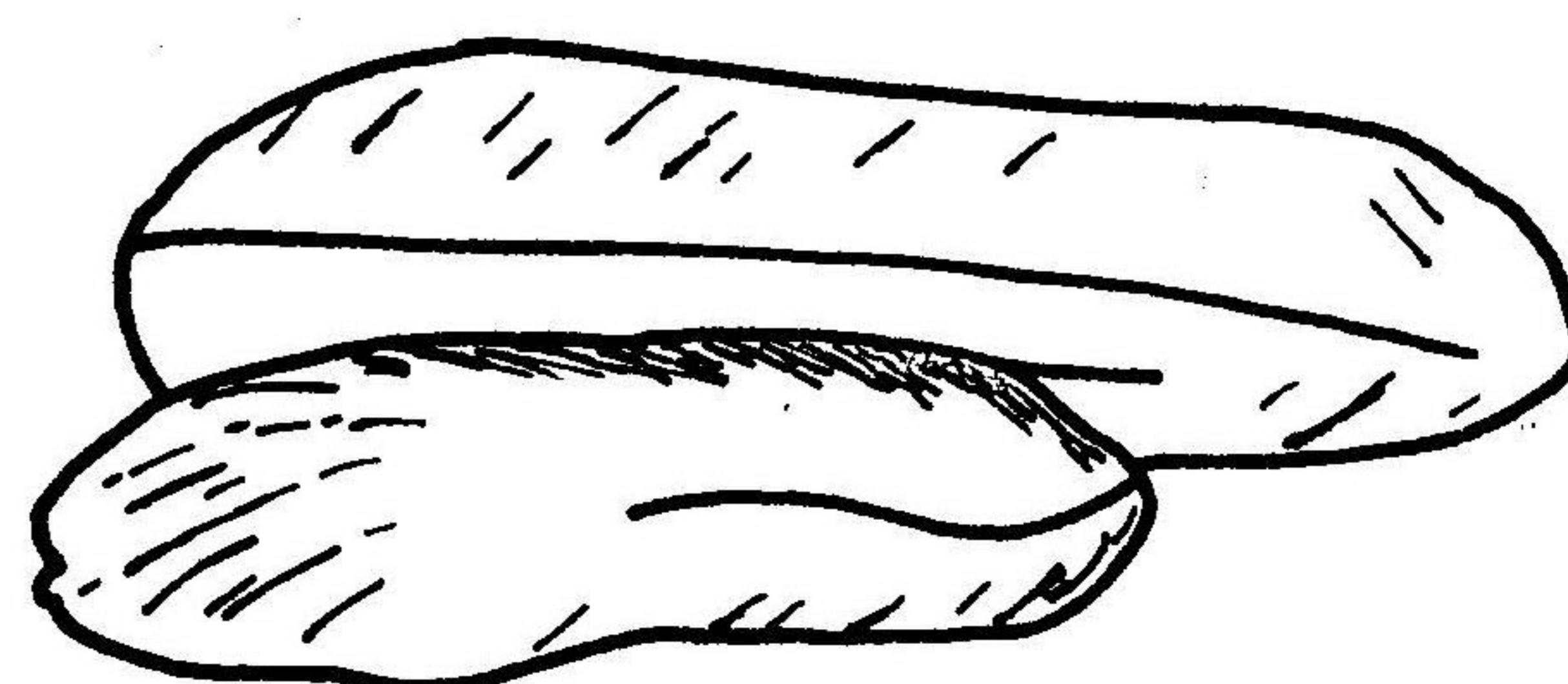
1. ábra.

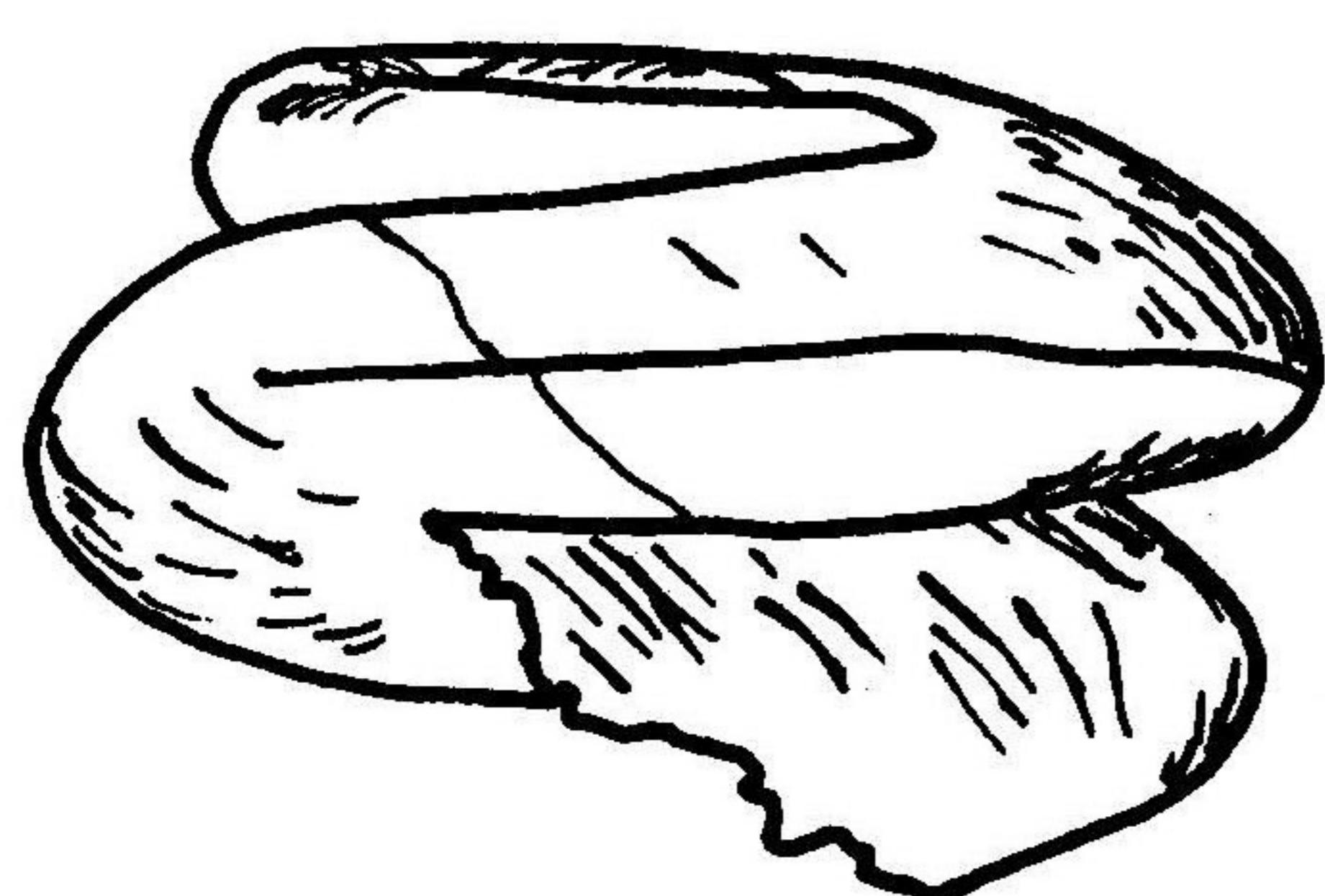
2. ábra.

3. ábra

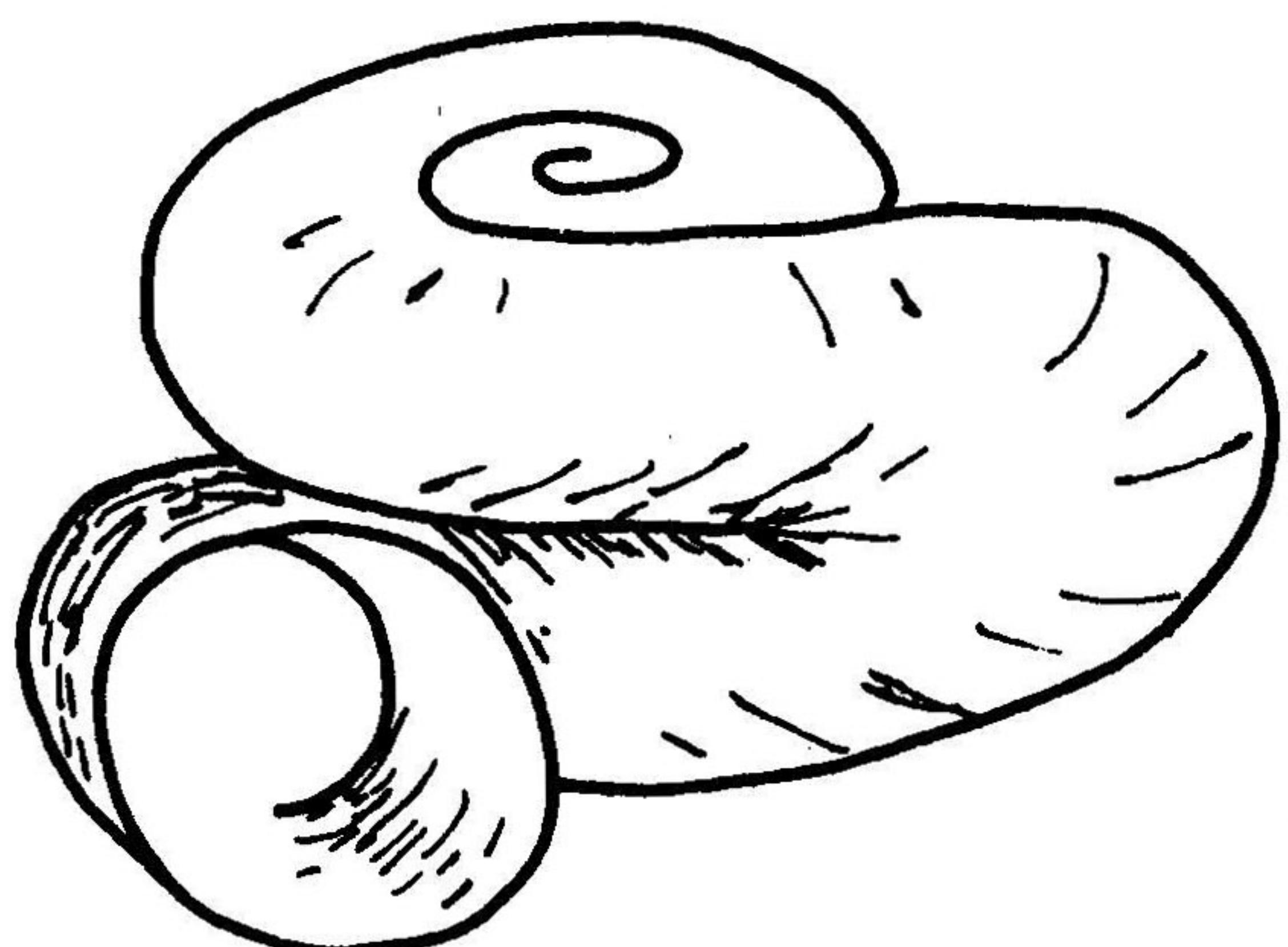

4. ábra

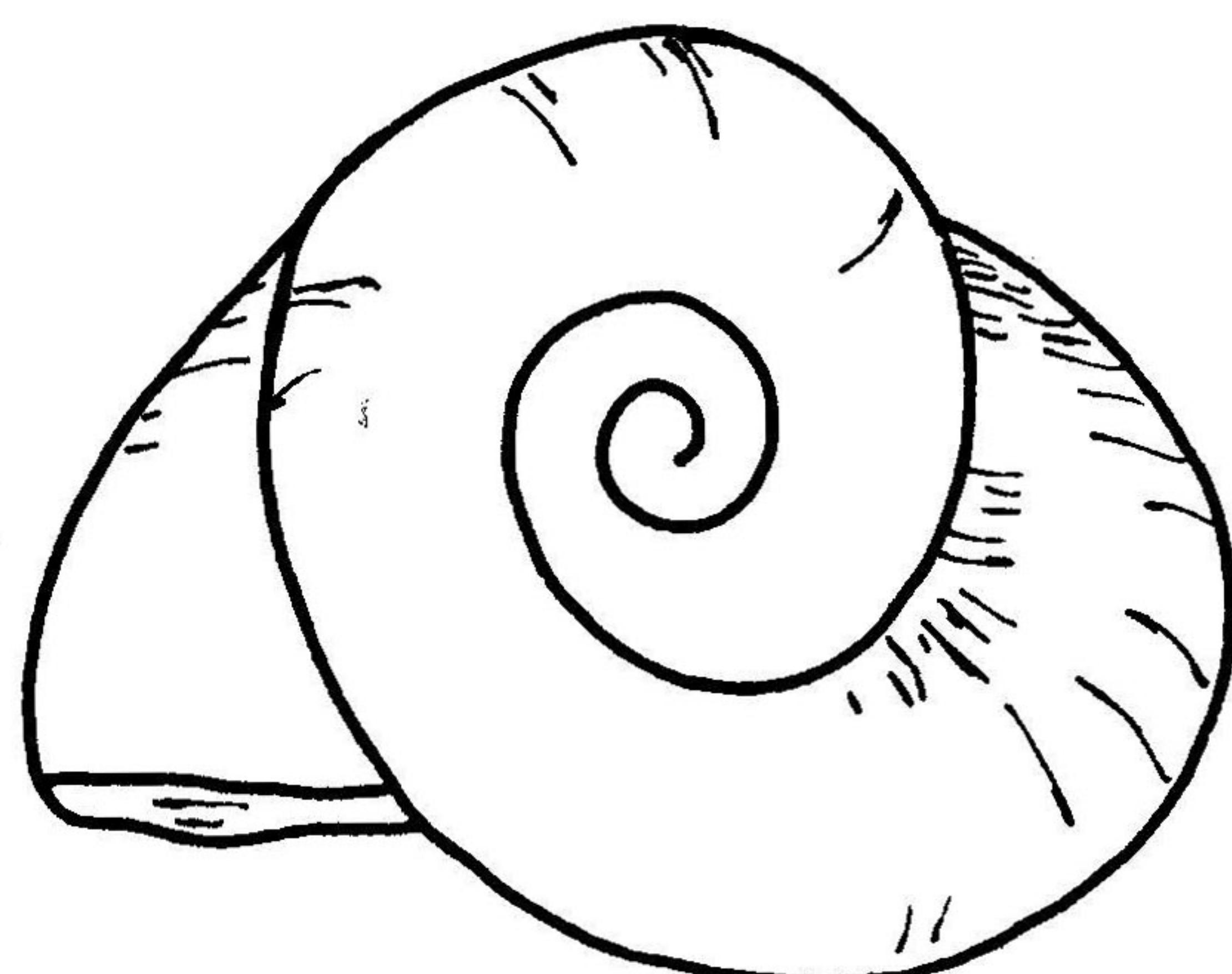

5. ábra

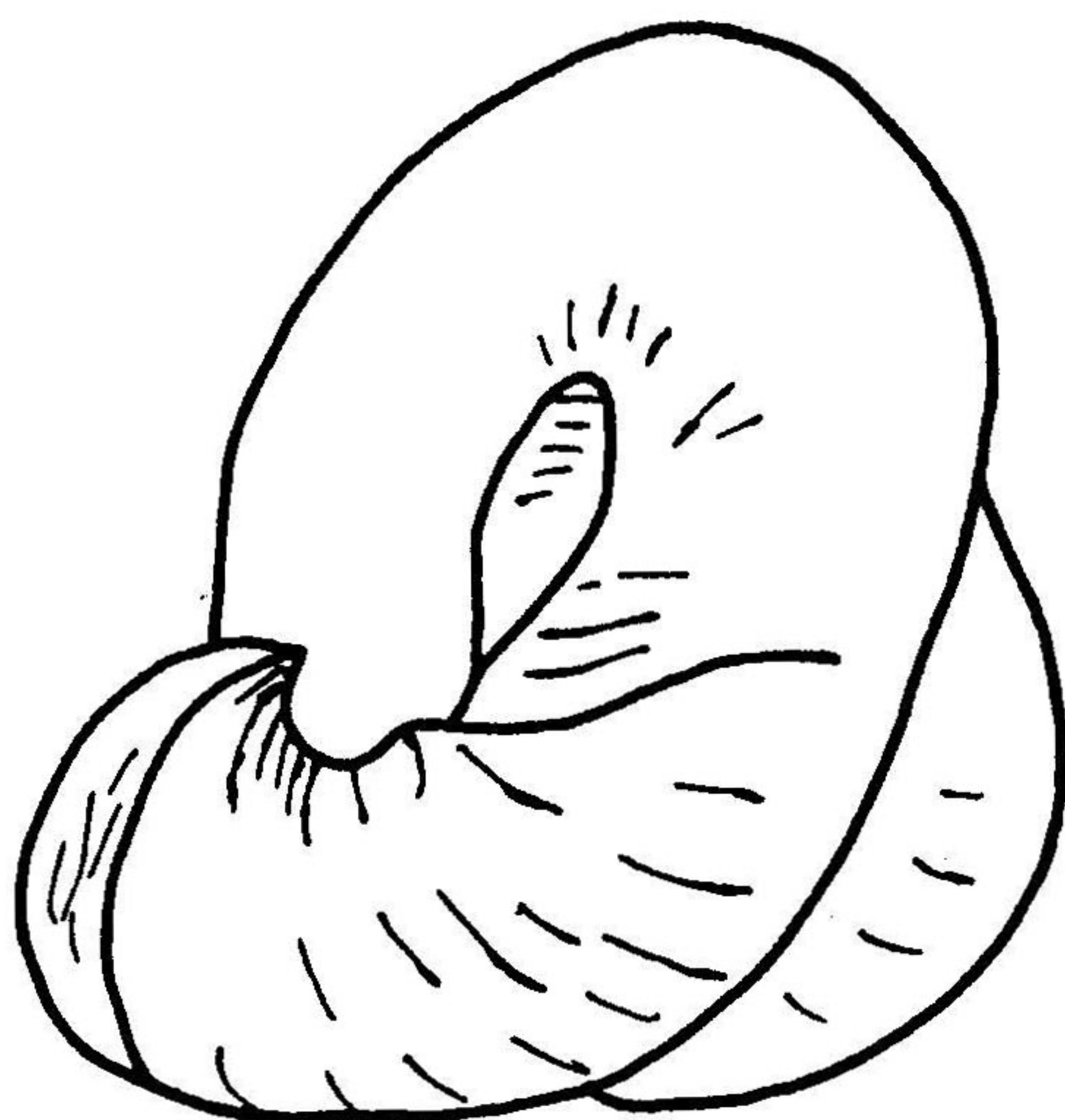

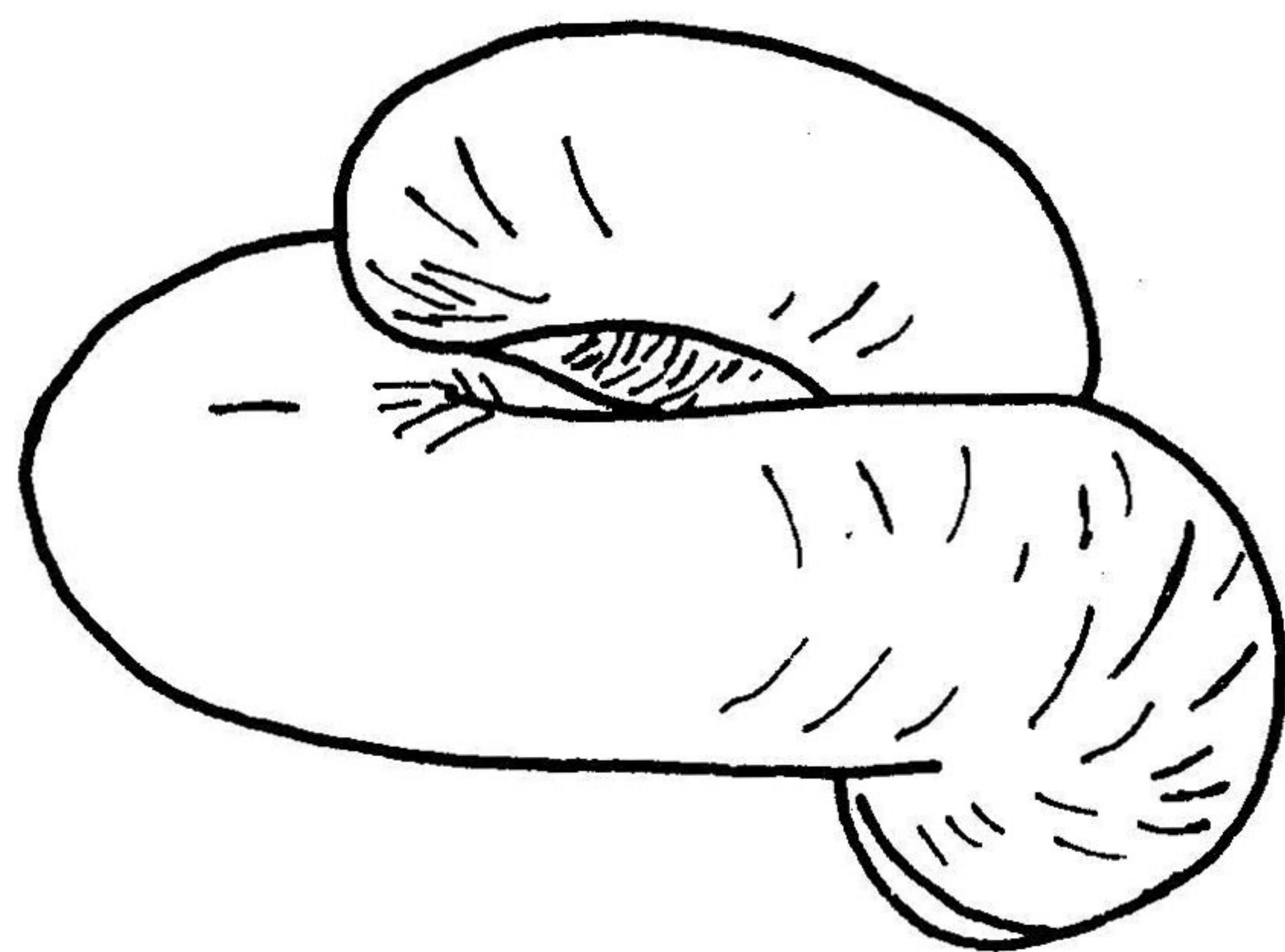
6. ábra.

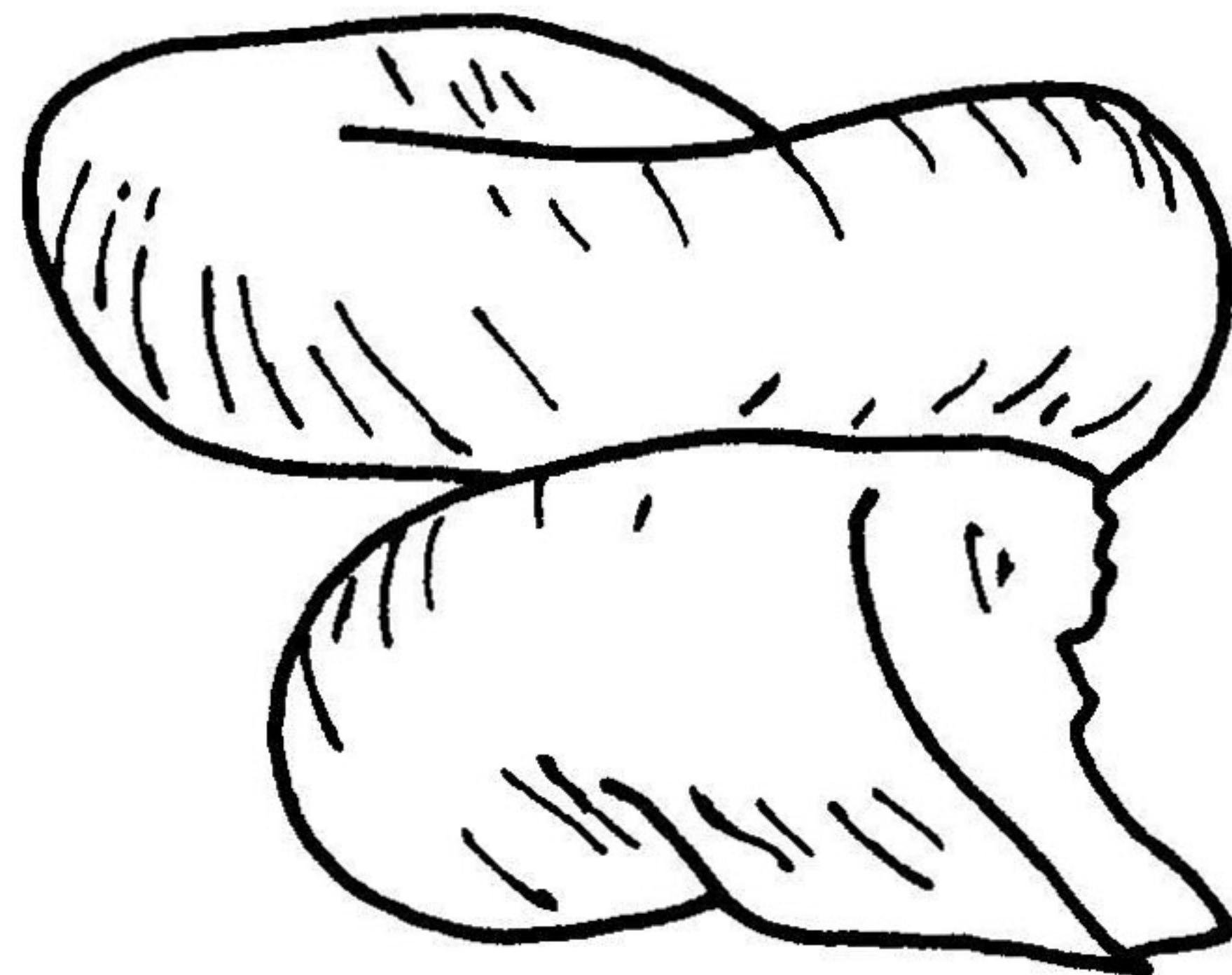
7. ábra.

8. ábra.

9. ábra.

10. ábra.

hirtelel kitágul s kampóan befelé hajlik. Anyag:MMGY.:75.

7.2.sz.

Az a tény, hogy a kezdeti kanyarulatok mindenkorban esetben szabályosak, arra engednek következtetni, hogy valamilyen sérülés idézhette elő a kanyarulatok abnormális fejlődését. Ennek a jegyeit nem lehet felismerni azon a szakaszon, ahol az eltorzulás megindult. Látható itt egy növekedési ránc, azonban erről sérülésre nem lehet következtetni. Az "elszabadult" kanyarulat biológiaileg nem célszerű, s mindenkorban, hosszabb-rövidebb szakasz után, ujra létrejön az összenövés.

Zusammenfassung: Beide Exemplare sind regelwidrig gewunden. Der letzte Umgang ist nach den regelmässigen Anfangsumgängen aufgelockert, nach unten gebogen, und nach kurzem Freilauf wieder angewachsen. Ein Schalenbeschädigung ist nicht zu bemerken.

Irodalom: Horváth,A./1953/: Az alföldi lápok puhatestüiről és az Alföld változásairól - Állatt.Közlem.44 /1-2/: 63-70.

=====

Bába, K.:

Csigákat fogyasztó gerincesek. A csigák állati eredetű táplálékai - Schneckenfressende Wirbeltiere. Tierische Nahrungsmittel der Schnecken

Szárazföldi csigákat fogyasztó állatok közé korábbi gyomortartalom vizsgálatok és megfigyelések alapján a Chilopoda, Coleoptera/futóbogarak, holvvák, dögbogarak/ Araneidea, Phalangiidea és Keve A., Rékási-Richnovszky vizsgálatai nyomán madarakat szokás sorolni. Vásárhelyi további adatokat ad halak, kétéltüek, madarak, emlősök szárazföldi csigafogyasztására nézve.

A csigákat fogyasztó állatok sorát szeretném néhány fajjal bővíteni, továbbá egyes csigafajok állati eredetű táplálékaihoz néhány adattal hozzájárulni.

Kétéltüek csigafogyasztása: hallgatóink nyári terepgyakorlata során 1973-1974. évek július hónapjaiban összesen 95 Rana ridibunda Pallas és Bombina bombina L. gyomortartalma lett megvizsgálva. A gyomortartalmakból a következő csigafajok kerültek elő:

	1973	1974
<u>Rana ridibunda</u> Pallas:		
<u>Cochlicopa lubrica</u> /O.F.M./	-	2
<u>Succinea oblonga</u> Drap.	10	1
<u>Monacha cartusiana</u> O.F.M.	1	-
<u>Bombina bombina</u> L.:		
<u>Anisus spirorbis</u> L.	4	1
<u>Succinea oblonga</u> Drap.	3	1
<u>Monachacartusiana</u> O.F.M.	1	-
Összesen:	19	5 db.

1973.4.3-án 31 Rana ridibunda lett Ásotthalom Négyökrű mocsárrét területéről begyűjtve, ugyaninnen származik 37 Bombina bombina is.

1974.4.4-én Ásotthalom Négyökrűről 4 Bombina bombina és 6. 2-3-án Szeged Hattyastelep-i elő Tiszából 15, a különböző Rókusi tóból 5 Rana ridibunda lett gyűjtve.

Az 1973. évben gyűjtött kétéltűek gyomortartalmából összesen 38 különböző rendszertani kategóriához tartozó 344 állatgyed került elő. A csigák 6.67 %-t alkotják a tápláléknak.

1974. évben 26 kétéltüből 39 különböző rendszertani kategóriába tartozó 190 állatgyedből a csigák 2.63 %-arányban részesülnek. A táplálék csigákban való részesedési aránya alacsony. A gyűjtési területek azonban csigában szegény, száraz területek. Feltűnő a vizi csigák alacsony részesedése a táplálékból.

Kisemlősök csigafogyasztása: Vásárhelyi a kisemlősök gyomortartalmából előkerült csigákat irta le. 1965 óta, hegyvidéki és alföldi tölgyesekben továbbá Tisza-ártéri füzesekben, olyan rágás nyomait mutató csigahéjak kerültek elő, amelyek a harapás nyomán sérültek meg. Az előkerült, rágás nyomán megsérült csigafajok a következők: 1. Succinea oblonga Drap. /Tápé 177 fkm, 1965.5.30. füzes/, 2. Aegopinella minor /Stabile/, /Velika Trna-Nagytorony Salánci hg., Csehszlovákia 1970.10.3. Querco robori Carpinetum subcarpaticum Soó, Katonapallag, Gödöllői dombság 1973. 5.24., Aceri campestris Q.petreae roboris Fekete, Pócstelek Békés megye 1973.7.23., tölgy-kőris erdő kulturparkban, Bátorliget 1972.6.11. tölgy-kőris-szil liget/, 3. Aegopinella resmanni Westerl./Decs, Duna-ártér 1974.5.21. tölgy-kőris-szil liget/, 4. Oxychilus glaber Stud./Bátorliget 1972.6.11. tölgy-kőris-szil liget/, 5. Bradybaena fruticum /O.F.M./, /Bagisseg Vásárosnamény 1974.6.6. tölgy-kőris-szil liget, Bockerek 1971.7.22, tölgy-kőris-szil liget/, 6. Perforatella bidentatus /Gm./, /Lapusel-Lápos 1972.9.8. tölgy-kőris liget égeres konszociációja/, 7. Perforatella rubiginosa /A.Schm./, /Szikra-Tóserdő 1969.7. holtága partján, Algyő 1965.6.2. Tiszapart, Tiszaszöllős 1970.8.8. ártéri füzes, Bagisseg füzes 1969.7.28. Borzanati holtág

1969.7.20. füze, Ároktő Közép-Tisza 1972.7.18, rontott ligeterdő, Hosszugöbe, Közép-Tisza 1972.7.18, füzes/, 8. Perforatella incarnata /O.F.M./, /Karlova Vas, Kis Kárpátok, 1970.10.3, Q.petraea Carpinetum pannonicum Soó, Dabas 1970. 6.23. égerláp/, 9. Perforatella vicina /Rm./, /Bockerek, 1971.7.22, tölgy-kőris liget, Fehérgyarmat-Birhó 1968.8. 29, alföldi gyertyános tölgyes, Bátorliget 1972.6.11, tölgy-kőris-szil liget, Bagisseg 1974.6.6. tölgy-kőris-szil liget/ lo. Helicigona banatica Rm./Bagisseg 1969., 1972-74 években, tölgy-kőris-szil liget/, 11. Euomphalia strigella Drap. /Pócstelek 1973.8.23, tölgy-kőris liget kulturparkban/, 12. Cepaea vindobonensis /Fér./, /Mártély Tisza-ártér 1975.1./.

Az előkerült héjak zömmel ligeterdőkből, füzesekből, szórványos hegyvidéki cseres és gyertyános tölgyesekből kerültek elő, öntés, illetve barna erdőtalajokról. Láptalajokról szórványosan. Vizhez közel, illetve távol a vitzől egyaránt előkerültek rágott héjak. A rágott héjak menyisége hol nagyon sok, hol kevés egy-egy erdőben. A begyűjtött rágott héjak száma meghaladja a százat. A héjak kis emlős okozta rágására a bizonyítékot dr.Csizmazia György találta meg 1975.1.-ban Mártélyon. Microtus arvalis /Pallas/ kiásott járatában négy Cepaea héjat talált 150 mm mélységen. A héjakon ez esetben is megfigyelhető volt a kisemlős metszőfogai okozta csiszolás.

Feltételezhető, hogy a különböző erdőkben talált, rágásnyomot mutató csigákat nem egy kisemlős faj fogyasztotta. A rágott csigahéjak átmérője 5-24 mm között változik /Succinea oblonga, Helicigona banatica/, ami valószínűvé teszi, hogy fiatal és idősebb kisemlősek is fogasztanak csigákat. Számolni lehet azzal, hogy a rágcsáló kisemlősek alkalomszerűen, vagy rendszeresen fogasztanak csigákat. A kérdés további vizsgálatokat igényel.

A csigák állati eredetű táplálékai: Frömming saját kísérletei és irodalmi összefoglalása alapján a Succineidae, Zonitidae, Arionidae, Limacidae és Clausiliidae családokba tartozó fajok köréből írja le azt, hogy a csigák állati

tetemeket is fogyasztanak.

Adataim alapján Frömming által nem említett csigafajok esetében is tapasztalható dögevés.

1970.10.hónapban a kassai botanikus kertből kisemlős csapdákból származó csiga anyagot kaptam Dankó Istvántól. Apodemus flavicollis és Apodemus sylvaticus /L./ rágcsáló fajokról 3 Vitrina pellucida /O.F.M./, 2 Arion subfuscus Drap., 4 Limax maximus sylvaticus Morelet és 4 Limax tenebellus Nilson csiga lett begyűjtve.

1970.6. hó 17-én Szeged-Tarján telepen kutyadögön talált Igriczi Zsigmond 4 fiatal Helix pomatia L. egyedet.

A Vitrina pellucida dögfogyasztását Frömming is jelzi. Az Arion subfuscus esetében csak annak esetenkénti friss állati táplálék fogyasztásáról ír.

Az előkerült csigafajok között kifejlett és fiatal egyedek egyaránt előfordultak. Az előkerült csigafajok minden esetben a dogoknek az orr és szemtájékáról kerültek elő.

Zusammenfassung: Der Verfasser wie im Juli 1973 und 1974 aufgrund der Untersuchung von insgesamt 95 Mageneinhalten von am Ufer und aus dem schneckenarmen Wasserbiotop /Ásott-halom, Moorwiese, Szeged, Tisza-Ufer, Rókus-tó/ eingeholten Fröschen - Rana ridibunda /Pallas/ und Bombina bombina L. - nach, dass der Anteil der Nahrung der Frösche an Schnecken äusserst gering ist. Im Jahre 1973 betrug er 6,67 % und im Jahre 1974 nur 2,63 %. Aus den Mageninhalten kamen folgende Schneckenarten zum Vorschein: Aus Bombina bombina L.: Anisus spirorbis /L./, Succinea oblonga Drap., Monacha cartusiana /O.F.M./. Aus Rana ridibunda /Pallas/: Cochlicopa lubrica /O.F.M./, Succinea oblonga Drap. und Monacha cartusiana /O.F.M./ - Auffallend ist die niedrige Beteiligung der Wasserschnecken an der Froschnahrung.

Im Januar 1975 konnte dr. György Csizmazia im unterirdischen Gang von Microtus arvalis /Pallas/ im Weidenbestand des toten Tisza-Armes bei Mártyel 4 Cepaea vindobonensis /Fér./ sammeln. Die Schalen waren angenagt. Damit ist die

Tatsache bewiesen, dass Nagetiere Schnecken verzehren. Seit 1965 kamen nämlich aus Gebirgseichenwäldern sowie aus den tiefländischen Weidenbeständen, Eichen-Ulmen-Eschen-Auwäldern und Eichen-Hainbuchenwäldern über hundert angenagte - insgesamt 12 Schneckenarten gehörende - Schneckenschalen zum Vorschein. Die angenagten Schalen dürften wohl nicht ausnahmlos von Microtus arvalis hinterlassen worden sein.

Aus den in der Falle gefangenen Apodemus flavicollis Melchior und Apodemus sylvaticus L. wurden die Schneckenarten Vitrina pellucida /O.F.M./, Arion subfuscus /Drap./ Limax maximus sylvaticus Morelet und Limax tenellus O.F.M. und aus Canis familiaris L.-Kadavern Helix pomatia L. gesammelt. Die Schnecken sassen in der Nasen- und Augengegend der Kadaver. Diese Befunde ergänzen die von Frömming mitgeteilten Daten bzgl. der assfressenden Schnecken.

Irodalom: Frömming, E./1954/: Biologie der mitteleuropäischen Landgastropoden. Ducker-Rumbolt, Berlin, 1-104. - Knedits, Ö./1903/: A csiga mint haltáplálék. Halászat 5,: 7-8. - Lovassy, S./1927/: Magyarország gerinces állatai és gazdasági vonatkozásaik. Budapest. 895. - Megyéri, J./1969/: A ponty természetes táplálékáról, Szegedi Tanárképző Főiskola Tud. Közl. II,:121-148. - Rékási, J.-Richnovszky, Á./1974/: Adatok a madarak csigatáplálékának kérdéséhez. Angaben zur Frage der Schneckennahrung bei Vögeln. Soosiana 2,:45-50.- Unger, E./1918/: A halak táplálkozásáról. Halászat 19,:135-137, és 143-145. - Vásárhelyi, I./1960/: Csigákat fogyasztó gerincesek a Bükkben. Vertebrata Hung. Mus. Hist.-nat. Hungarici II, 1,:109-132. -

.....

Az Unitas Malacologica Europaea 1974. évi
szeptember havi határozata -

R E S O L U T I O N

Die U.M.E. als Vertretung der Malakologen und Conchyliologen in Europa ist zutiefst beunruhigt über die rapid fortschreitende Zerstörung der Umwelt. Sie unterstützt daher alle Massnahmen zur Verminderung und Vermeidung der Umweltverschützung.

Die U.M.E. weist daher alle in der ganzen Welt davon Betroffenen eindringlichst darauf hin, sich der Verantwortung in der Sicherung der zukünftigen Existenz der Mollusken und ihrer Lebensräume bewusst zu sein.

Wir, die Mitglieder der U.M.E., sehen ein dass dies notwendigerweise eine Einschränkung der Sammeltätigkeit bedingt. Wir sind aber davon überzeugt, dass alle Conchyliologen und Malakologen angemessene Sutzmassnahmen unterstützen werden.

Die U.M.E. fordert daher, dass für alle wie immer geartete Zwecke nur die unbedingt notwendige Anzahl an Exemplaren gesammelt werden sollte.

Die Beobachtung, wie beispielweise auch das Fotografieren lebender Mollusken in ihren natürlichen Lebensräumen, kann eine weitaus befriedigendere Tätigkeit bedeuten als reine Sammeltätigkeit. Dies betrifft in gleicher Weise die Arbeit des Amateurs wie auch die des Berufsmalakologen.

Eine Verlagerung des Interesses auf Geländeuntersuchungen könnte gerade zur Erlangung jener Erkenntnisse führen, die so dringend benötigt werden. Damit erst wäre der Erfolg unserer Anstrengungen zum Schutze dieser Tiere gesichert.

Die nationalen europäischen malakologischen Gesellschaften schliessen sich dieser Resolution vollinhaltlich an und werden sie in ihren Publikationsorganen veröffentlichen.

Dr. Oliver E. Paget
Sekretär